Omgevingsbalans 2015

Hoofdrapport

OMGEVINGSBALANS 2015

HOOFDRAPPORT

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 16 juni 2015

Provincie Zeeland

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

1.1 De Balans in de beleidscyclus 3
1.2 Indeling van de Omgevingsbalans 3

2 Uitvoering Omgevingsplan Zeeland 2012-2018; conclusies en resultaten in hoofdlijnen 4

2.1 De kern van het Omgevingsplan: een sterke economie, een goed woon- en werkklimaat en kwaliteit van water en landelijk gebied 4
2.2 Produceren op land aan zee: ontwikkelingen in de zeehavens met bijbehorende industriegebieden, achterlandverbindingen en arbeidsmarkt 5
2.3 Beleven van land en zee: recreatieve ontwikkeling 6
2.4 Bloeien op land in zee: ontwikkelingen in landbouw, veeteelt, visserij, schaal- en schelpdieren, aquacultuur 7
2.5 Duurzame ontwikkeling 8
2.6 Gezonde leefomgeving en ontwikkelingen in de milieuthema's 8
2.7 Ontwikkelingen op het gebied van wonen en voorzieningen 11
2.8 Ontwikkelingen op het gebied van natuur, landschap, bodem en archeologie 12
2.9 Ontwikkelingen in oppervlaktewateren – waaronder de Deltawateren – en grondwater (waterkwantiteit, -kwaliteit) en waterkeringen 14
2.10 Gebiedsprojecten 15
2.11 Samenwerking bij de uitvoering van het plan (waaronder relatiebeheer met gemeenten) 16
2.12 Instrumenten, personele inzet en inzet financiële middelen 16
2.13 Overige ontwikkelingen 19
2.14 Voortgang in schema 20
2.15 Overzicht van voorstellen tot herziening Omgevingsplan en agendapunten voor volgend Omgevingsplan 22

1 Inleiding

1.1 De Balans in de beleidscyclus

Bij de vaststelling van het Omgevingsplan Zeeland 2012 -2018 hebben Provinciale Staten bepaald dat in 2015, halverwege de omgevingsplanperiode en na afloop van de plantermijn, de voortgang en de effectiviteit (van het beleid) worden geëvalueerd. Als op onderdelen onvoldoende voortgang wordt geboekt, worden doel en aanpak heroverwogen (p. 16 Omgevingsplan). In de evaluatie wordt ook bezien of er aanleiding is voor wijziging en/of voortzetting van de inzet van financiële middelen in periode 2015 – 2018 (p. 96 Omgevingsplan).

Gebruikelijk is dat de evaluatie en de beschrijving van de voortgang / de effectiviteit van het beleid worden vormgegeven in een 3-jaarlijkse 'Omgevingsbalans'.
De belangrijkste functies van de Balans zijn:

- Het beantwoorden van de vraag of doelen zijn behaald
- Kennisontwikkeling
- Het beantwoorden van vragen als: kan het beter, efficiënter, moet het beleid worden bijgestuurd (evaluatie)
- Het bieden van inzicht in financiële middelen die zijn ingezet voor uitvoering van het plan (financiële verantwoording vindt uiteraard ook plaats in de begrotingscyclus door middel van de jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening)

De Balans is in de eerste plaatse een rapportage van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten. Zo mogelijk wordt een vooruitblik gegeven naar thema's die voor een volgend Omgevingsplan (of een volgende Omgevingsvisie, gebaseerd op de komende Omgevingswet) van belang kunnen zijn.
Bij de start van de uitvoering van het Omgevingsplan 2012-2018 is een zogenaamde 'nulmeting' vastgesteld (GS 15 januari 2013). Deze nulmeting geeft voor de operationele doelen, subdoelen en indicatoren de beginwaarde bij de start van uitvoering van het plan. De Omgevingsbalans 2015 maakt halverwege de planperiode de tussenstand op.

1.2 Indeling van de Omgevingsbalans

De Omgevingsbalans 2015 bestaat uit twee onderdelen: een hoofdrapport en een achtergrondrapport. Het hoofdrapport biedt inzicht in de belangrijkste conclusies en resultaten, in relatie tot de beleidsdoelen van het Omgevingsplan. Het hoofdrapport is samenvattend en bevat een focus op de kernthema's met vooral een kwalitatieve beschrijving van resultaten, trends / ontwikkelingen waarbij de opsomming van getallen en feiten niet voorop staat. Ook worden niet alle operationele doelen, subdoelen en indicatoren van het Omgevingsplan behandeld. Wel worden in dit onderdeel de belangrijkste resultaten (of het uitblijven daarvan) benoemd en worden de voorstellen voor het bijsturen van het beleid opgesomd (samengevat weergegeven in par. 2.15 van dit hoofdrapport). Ook wordt op hoofdlijnen inzicht geboden in de inzet van financiële middelen (en de al dan niet gewenste inzet voor de resterende planperiode). Het hoofdrapport bevat tevens samenvattende tabellen waarin, met behulp van een kleurcodering, de resultaten en stand van zaken bij de thema's (hoofdonderwerpen Omgevingsplan) en de gebiedsprojecten worden aangegeven. De paragrafen in het hoofdrapport (in blauw aangegeven 'kopjes') zijn vooral ontleend aan de hoofdstukken 1 en 2 van het Omgevingsplan (Inleiding en 'visie op Zeeland' en het daarin verwoorde concept van "Land in Zee").

In het achtergrondrapport wordt vervolgens verslag gedaan van de voortgang en de effectiviteit van de onderdelen van het Omgevingsplan aan de hand van alle thema's, doelen, subdoelen, indicatoren, acties en prestaties. Dit onderdeel volgt de indeling van het Omgevingsplan (hoofdstuk 3) en kan worden gezien als 'naslagwerk'. Ook wordt in dat hoofdstuk (par. 3.0) met kleurentabellen een samenvatting gegeven van de voortgang in de operationele doelen en de acties / prestaties.
In een apart hoofdstuk (volgt eveneens de indeling van het Omgevingsplan) wordt aandacht besteed aan: instrumenten, gebiedsontwikkeling en financiën (hoofdstuk 4 Omgevingsplan).

2 Uitvoering Omgevingsplan Zeeland 2012-2018; conclusies en resultaten in hoofdlijnen

2.1 De kern van het Omgevingsplan: een sterke economie, een goed woon- en werkklimaat en kwaliteit van water en landelijk gebied

Het Omgevingsplan Zeeland 2012- 2018, vastgesteld op 28 september 2012, is een integraal provinciaal beleidsplan voor ruimte, milieu en water. Het plan heeft een wettelijke basis in de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer en de Waterwet en ondersteunt tevens economische-, mobiliteits-, sociale-, culturele en natuurdoelen. Ten tijde van de vaststelling van het plan was nog steeds sprake van een mondiale economische crisis.
In het Omgevingsplan is dan ook, voor zover de Provincie daarop invloed kan uitoefenen, mede ingezet op het versterken van de Zeeuwse economie. Er is focus aangebracht op de kernkwaliteiten van Zeeland volgens het concept van 'Land in Zee'. Daartoe behoort het bieden van ruimte voor bedrijfsmatige ontwikkelingen met name in de zeehavens en het versterken van achterlandverbindingen. Ook is ingezet op het stimuleren van de recreatieve- en omgevingskwaliteit in het kustgebied. Een derde aandachtsgebied vormt de verdere ontwikkeling van de landbouw, veeteelt, visserij, schaal- en schelpdiersector, het behoud van een goed woon- en werkklimaat (inclusief milieuthema's) en kwaliteit van water en landelijk gebied.

Wel en niet behaalde doelen in hoofdlijnen
Uit deze Balans kan worden geconcludeerd dat een aantal doelen is behaald of dat de uitvoering op schema ligt. Van de in hoofdstuk 5 van het Omgevingsplan aangegeven operationele doelen zijn er 24 gerealiseerd of ligt de voortgang op schema; 27 operationele doelen zijn gedeeltelijk gerealiseerd of lopen achter op schema. Ten aanzien van een aantal doelen bestaat de verwachting dat deze in de resterende planperiode kunnen worden bereikt of wordt voorgesteld het doel bij te stellen. Paragraaf 3.0 van het achtergrondrapport geeft een overzicht. Daarin wordt, met behulp van een kleurentabel, een indicatie gegeven van de voortgang in de operationele doelen. Tevens wordt in dezelfde tabel een verwachting uitgesproken ten aanzien van het wel of niet behalen van doelen in 2018. Daarbij wordt uitgegaan van voortzetting van het huidige beleid en inzet van financiële middelen zoals dat in 2012 is besloten (ca. € 5,4 mln. per jaar). Bezuinigingen kunnen van invloed zijn op het doelbereik.

Bij sommige doelen is gebleken dat het provinciaal bestuur slechts beperkte invloed kan uitoefenen of dat betrouwbare meetgegevens ontbreken dan wel slechts tegen hoge kosten kunnen worden verkregen (monitoring is in deze gevallen praktisch niet goed mogelijk). Bij een aantal doelen wordt in deze Balans dan ook geadviseerd deze bij te stellen.
In paragraaf 2.14 van dit hoofdrapport wordt met kleurenschema's een beeld gegeven van de voortgang in de uitvoering van het plan op het niveau van de thema's van het Omgevingsplan. Het achtergrondrapport bevat een meer gedetailleerde beschrijving van de voortgang.

Belangrijke trends en ontwikkelingen
Landelijk bezien is de werkloosheid in Zeeland relatief laag; De Zeeuwse economie biedt de meeste werkgelegenheid in de zorg, industrie en handel (bron: Staat van Zeeland 2013). Extramuralisering en bezuinigingen in de zorgsector zullen effecten hebben.
De bevolkingsomvang van Zeeland daalt licht sinds enkele jaren. Door het oplopende sterfteoverschot zal deze daling na 2020 sterker worden. Steeds meer gemeenten krijgen te maken met bevolkingsdaling; alleen de gemeenten Middelburg, Goes, Kapelle en Reimerswaal blijven ook op langere termijn groeien. Door de vergrijzing neemt het aantal ouderen toe, ook alleenstaande oudere huishoudens. Het aantal gezinshuishoudens neemt juist sterk af. De potentiële beroepsbevolking (15-65 jarigen) neemt tot 2040 met 30% af. (bron: Provinciale Bevolkings- en Huishoudenprognose Zeeland 2014).
Een algemene trend in Nederland is de afname van traditionele winkels met leegstand in de winkelcentra als gevolg. Deze ontwikkeling is ook in Zeeland zichtbaar. Tevens is sprake van een transitie op het platteland. Het aantal agrarische bedrijven neemt af. De verwachting is dat deze trend zich in de nabije toekomst zal voortzetten, gecombineerd met een grote oppervlakte aan vrijkomende bebouwing. Tegelijkertijd zijn nieuwe ontwikkelingen in opkomst zoals duurzame energieopwekking. Bepaalde ontwikkelingen zetten onderdelen van het huidige beleid in een nieuw daglicht en vragen om bijsturing, verduidelijking en/of uitwerking.

2.2 Produceren op land aan zee: ontwikkelingen in de zeehavens met bijbehorende industriegebieden, achterlandverbindingen en arbeidsmarkt

Bedrijvigheid
In Zeeland gingen enkele grote bedrijven failliet, zoals Zalco (2011), Thermphos (2012) en Neckermann (2014). Ook Philip Morris (2014) kan daarbij worden genoemd. Veel Zeeuwen verloren hun baan. De Provincie zette zich in om de negatieve effecten zoveel mogelijk te beperken. Er is geïnvesteerd in een Zeeuws Mobiliteitscentrum, zodat mensen die hun baan verloren snel weer elders aan de slag konden. Zeeland heeft nog steeds het laagste werkloosheidspercentage van alle provincies, hetgeen overigens ook samenhangt met een dalende beroepsbevolking (bron: Scoop; Staat van Zeeland 2013 en cijfers Economisch bureau ING 2014).
Deze Omgevingsbalans geeft ook informatie over het milieubeleid. Uit het milieudeel van de Balans blijkt dat de uitstoot van bepaalde verontreinigende stoffen, milieuovertredingen bij bedrijven en het aantal milieuklachten sterk is verminderd, hetgeen vooral ook samenhangt met de sluiting van enkele grote bedrijven.

In het Omgevingsplan is ruimte geboden voor bedrijfsmatige ontwikkelingen. In het plan is aangegeven dat regionale afstemming van bedrijventerreinenprogramma's belangrijk is om concurrentie tussen gemeenten te voorkomen en om de markt goed te bedienen. In 2014 is een start gemaakt met het actualiseren van de programma's voor de Bevelanden en Zeeuws-Vlaanderen. Deze processen verlopen echter moeizaam. In Walcheren is het opstellen van een regionaal programma nog niet van de grond gekomen als gevolg van verschillen van inzicht tussen de gemeenten Middelburg en Vlissingen. Plannen voor nieuwe uitbreidingen zijn er in de regio echter niet. (De gemeente Schouwen-Duiveland beschikt over een geaccordeerd bedrijventerreinenprogramma terwijl voor Tholen inmiddels een concept programma is opgesteld).
In het achtergrondrapport wordt geconcludeerd dat meer samenhang en afstemming nodig is tussen de ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijvigheid in stedelijk en landelijk gebied (vastgoedmarkt). Er is sprake van een dreigende 'scheefgroei' tussen aanbod en vraag in relatie tot bedrijfslocaties mede als gevolg van vrijkomende bebouwing in het landelijk gebied en een te ruim aanbod van bedrijventerreinen. Dit onderdeel leidt tevens tot een voorstel voor planherziening.

Er is vooralsnog sprake van ruim voldoende kwantitatief en kwalitatief aanbod aan bedrijventerreinen in de verschillende regio's. In kwantitatieve zin is sprake van overaanbod. Ook op de zeehaventerreinen van Zeeland Seaports (ZSP) is t/m 2018 vooralsnog voldoende ruimte beschikbaar. Binnen 2 tot 4 jaar kan echter een tekort ontstaan aan direct kadegebonden bedrijventerrein en aan terreinen bedoeld voor services aan de haven.

In het Omgevingsplan zijn belemmerende regels voor een Westerschelde Containerterminal (WCT) achterwege gelaten. De aanleg van een WCT is tot nu toe echter niet haalbaar gebleken. Indien er grootschalige initiatieven voor containerisatie worden ingediend, start de Provincie een inpassingsprocedure. Via het Jaarplan van de Economische Agenda worden tal van acties ondernomen gericht op het stimuleren van containervervoer in de bestaande havens. Dit is gedaan door initiatieven van bestaande partijen in de haven te ondersteunen. Meer ambtelijke en bestuurlijke inzet van provinciezijde leidt niet tot versnelling van de aanleg van een WCT. Het is aan de markt aan te tonen dat een initiatief uitvoerbaar is. Voor recente ontwikkelingen met betrekking tot containervervoer wordt verwezen naar de voortgangsrapportage Economische Agenda 2014.

In samenwerking met gemeenten is aandacht besteed aan het opknappen en revitaliseren van bestaande (verouderde) bedrijventerreinen. In het Omgevingsplan is voor 2018 het doel gesteld op 100 ha. bedrijventerrein in herstructurering. Er is sprake geweest van een voortvarende aanpak van 110 ha. bedrijventerrein. In de loop van 2014 is helaas gebleken dat een aantal herstructureringsprojecten is vertraagd; onduidelijk is of deze nog uitgevoerd kunnen worden en daarmee is ook het halen van de doelstelling van 100 ha. twijfelachtig geworden. Eind 2014 was de herstructurering van 89 ha. bedrijventerrein in uitvoering.
In het Omgevingsplan en in het economisch beleid van de Provincie is aandacht besteed aan het stimuleren van de 'biobased economy'. In de voortgangsrapportage van de Economische Agenda en in het achtergrondrapport van de Omgevingsbalans wordt gerapporteerd over deze en andere zaken.

Inmiddels laten de internationale en de ook de Zeeuwse economie als geheel weer wat lichtpuntjes zien. De economie in Zeeland zal in 2015, naar verwachting, voor het tweede achtereenvolgende jaar beperkt groeien. Het aantal banen in de provincie blijft ongeveer gelijk (volgens cijfers 2014 uitkeringsinstituut werknemersverzekeringen; UWV Werkbedrijf).

Infrastructuur
Provinciale inzet (personele inzet, financieel, planvorming en -uitvoering) is geleverd op het verbeteren van de toegankelijkheid van havens en achterlandverbindingen. De capaciteit van het Westerscheldetunneltracé is in 2013 opgewaardeerd via extra rijstroken. De verbeteringen aan de Tractaatweg zijn in voorbereiding en zullen naar verwachting in 2018 gereed zijn. De tunnel Sluiskil, met toeleidende wegen, is vrijwel gereed en wordt op 23 mei 2015 opengesteld voor het verkeer. De reconstructie van de Sloeweg N62 is thans in uitvoering en zal, ondanks in 2015 opgetreden moeilijkheden in verband met kosten en planning, naar verwachting in 2016 gereed zijn. De capaciteit van het sluizencomplex bij Terneuzen wordt vergroot (aanleg nieuwe grote sluis). Dit project bevindt zich in de voorbereidingsfase en heeft vooralsnog geen vertraging opgelopen. Hoewel dit project vooral zal worden gefinancierd door het Rijk en de Vlaamse overheid neemt ook de Provincie deel aan de projectstructuur en verleent tevens een financiële bijdrage. Gestreefd wordt naar verdere infrastructurele verbeteringen die voor Zeeland van belang zijn. Wegens bezuinigingen op de rijksbegroting is er kans op vertraging.

2.3 Beleven van land en zee: recreatieve ontwikkeling

Ontwikkelingen in de recreatiesector.
In 2012 bedroegen de totale bestedingen van toeristen en recreanten in Zeeland € 1,69 miljard en in 2013 ruim € 1,7 miljard. In 2013 kwamen 883.000 buitenlandse gasten naar Zeeland en dit is nog exclusief de buitenlanders met een eigen vakantieverblijf. Dat is een toename van 12% ten opzichte van 2012. De buitenlandse gasten maakten bijna 3,9 miljoen overnachtingen, bijna een half miljoen meer dan in 2012. In 2014 is het aantal buitenlandse gasten opnieuw gestegen: de teller staat eind augustus op 756.000 buitenlandse gasten. Dat is een groei van maar liefst 18%. Eenzelfde groei is zichtbaar qua overnachtingen (+17%), dit resulteert in 3,4 miljoen overnachtingen van buitenlandse gasten tot en met augustus 2014 (2,9 miljoen in dezelfde periode 2013); (bron: Kenniscentrum Kusttoerisme).
Het aantal ligplaatsen voor de watersport is toegenomen (2012: 11.553 en 2013: 12.110 ligplaatsen). Bij jachthavens waar sprake is van uitbreiding vindt in de meeste gevallen ook herinrichting en kwaliteitsverbetering van de bestaande ligplaatsen plaats. Dit draagt bij aan de kwaliteitsverbetering van het toeristisch product Zeeland.
Ontwikkeling aantal kampeereenheden in Zeeland: in augustus 2014 waren er 433 kampeerterreinen in Zeeland met 99111 slaapplaatsen (bron: CBS). Dat betekent een daling ten opzichte van cijfers oktober 2013 (toen 452 kampeerterreinen in met 106485 slaapplaatsen). In het Omgevingsplan is aangegeven dat een toename van het aantal kampeerplaatsen in Zeeland niet wenselijk is (in verband met het nagestreefde kwaliteitsniveau).
Wat recreatieve ontwikkelingen betreft is provinciale personele inzet geleverd bij projecten als de 'hotspot' Breskens, Brouwerseiland (omgeving Brouwersdam) en Cadzand-Bad. Bovendien is met Europees geld geïnvesteerd in de vernieuwing van de verblijfsrecreatie. Ook heeft de Provincie geïnvesteerd in betere ontsluiting en beleving van toeristisch Zeeland, onder andere door de aanleg van routenetwerken voor fietsen, wandelen en paardrijden (bron: Jaarplan 2015 Economische Agenda).
Ook buiten de 'hotspots' vinden recreatieve ontwikkelingen plaats. Zo kan worden gewezen de plannen voor zomerhuizenterreinen (verblijfsrecreatiewoningen) in Dishoek, Domburg en Renesse. In een aantal gevallen gaat het om 'transformatie' (op een bestaand verouderd terrein worden nieuwe recreatiewoningen gerealiseerd). Tevens vinden in het achterland (veelal kleinschaliger) ontwikkelingen plaats zoals een recreatief landgoed in Noord-Beveland.
Het tegengaan van permanente bewoning van recreatiewoningen op zomerhuizenterreinen alsmede duurzaam beheer en onderhoud / behoud en verbetering van kwaliteit zijn beleidsmatige aandachtspunten. Wat de relatie tussen recreatie en behoud van de kernkwaliteiten van het landschap betreft wordt verwezen naar par. 2.8, onderdeel 'Landschap'.

2.4 Bloeien op land in zee: ontwikkelingen in landbouw, veeteelt, visserij, schaal- en schelpdieren, aquacultuur

Landbouw en veeteelt
Wat de landbouw betreft is in juni 2013 in Europa een politiek akkoord bereikt over de aanpassing van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Het nieuwe GLB geldt voor de periode 2014-2020. Met het oog op het GLB en de verbetering van de kwaliteit van het landelijk gebied is een document opgesteld: "Zeeuws Platteland 2.0". Ook vanuit de gelden die beschikbaar zijn voor uitvoering van het Omgevingsplan kunnen bijdragen worden verleend voor het realiseren van doelstellingen voor het Zeeuwse platteland. Waar mogelijk worden beschikbare middelen ingezet als cofinanciering van het Europese POP-3 programma (Europese middelen voor de ontwikkeling van het platteland). Wat aquacultuur en intensieve veehouderij betreft zijn beleidsdoelen behaald. Daarover wordt elders in deze Balans gerapporteerd. Nieuwe economische dragers in het landelijk gebied worden in ruime mate in bestemmingsplannen buitengebied toegelaten.

Agrarische structuurversterking
Uit de evaluatie (periode 2012-2014) van het Kavelruilbureau Zeeland komt naar voren dat dankzij kavelruilen de agrarische structuur in Zeeland is verbeterd. Deze conclusie wordt ondersteund door een inventarisatie van het ministerie van Economische Zaken, waaruit naar voren komt dat in die gebieden, waar in het recente verleden sprake is geweest van een grootschalige herverkaveling, de structuur beter is dan in andere gebieden. Wanneer een denkbeeldige noord-zuid-lijn wordt getrokken over Zierikzee-Sas van Gent kan in het algemeen gesteld worden dat het gebied ten westen daarvan over een redelijke landbouwstructuur beschikt. In het gebied ten oosten daarvan is nog de grootste opgave aan de orde. Dit betekent dat de opgave in Zeeland nog niet is afgerond.
Naast kavelruilen draagt ook de aanpak van de logistieke landbouwroutes bij aan een verbetering van de agrarische structuur in Zeeland.
Naast een betere efficiëntie draagt de herstructurering van landbouwbedrijven tevens bij aan de realisatie van internationale doelen rondom water, Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), biodiversiteit en Natura-2000.

Glastuinbouw
In het ruimtelijke deel van het Omgevingsplan is planologische ruimte geboden voor glastuinbouw in concentratiegebieden. Tegen de landelijke trend in is er, in 2013, 72 ha. grond verkocht voor nieuwe kassencomplexen in de Kanaalzone. Inmiddels zijn vrijwel alle beschikbare gronden verkocht of in optie uitgegeven.

Visserij
Binnen de Gebiedsalliantie Oosterschelde is onder meer een initiatiefgroep duurzame Oosterscheldevisserij ingesteld. Deze initiatiefgroep heeft een Visie op de toekomst van de Oosterscheldevisserij opgesteld. De verdere uitvoering van de onderzoeks- en ontwikkelingsagenda vindt plaats binnen de bestaande structuur van het Visserij Initiatief Zeeland. In 2014 heeft onder regie van het ministerie van Economische Zaken een aanpassing van de locaties voor de invang van mosselzaad in de Oosterschelde plaats gevonden.
Binnen de uitvoering van de Economische Agenda 2013 – 2015 van de Provincie zijn kansrijke initiatieven op het gebied van visserij en aquacultuur ondersteund. Dit betreft zowel initiatieven op het grensvlak van visserij / toerisme als nieuwe producten en productiemethoden. In de voortgangsrapportage Economische Agenda 2014 wordt gerapporteerd over gerealiseerde acties en behaalde resultaten in 2014.

2.5 Duurzame ontwikkeling

De Provincie wil Zeeland duurzaam ontwikkelen door aan te sluiten op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in de eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. Er is inzet geleverd met een focus op 'circulaire economie'. De circulaire economie is een economisch systeem dat erop is gericht het hergebruik van grondstoffen en producten te borgen (kringloop). Ook vanuit het budget dat beschikbaar is voor uitvoering van het Omgevingsplan worden hiervoor financiële middelen ingezet. Landelijk is ingestemd met deze ambitie. Dit betekent dat een landelijke cofinanciering van € 100.000,- beschikbaar is. Uitwerking vindt vooral plaats via business cases die zijn opgenomen in de Economische Agenda. Via verschillende onderwijsinstellingen worden ook jongeren betrokken bij duurzame ontwikkeling. Voorts is inzet geleverd gericht op het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Duurzame ontwikkeling krijgt ook aandacht in het provinciale milieu- en energiebeleid alsmede bij weg- en waterbouwprojecten. (voorbeelden: duurzame deklaag brug Souburg en inkoop duurzame materialen voor aanpassing Tractaatweg, innovatief asfalt, hergebruik van materialen, reconstructie fietspaden in beton en ecologisch bermbeheer).

Energie
Wat duurzame energie betreft is in 2014 in Zeeland 341 megawatt (MW) aan windenergie geproduceerd (2012: 251 MW en 2013: 330 MW). Hiermee is Zeeland de 4^{e} provincie in opgesteld vermogen in Nederland (doel voor 2020 is 500 MW). Zonnestroom vertoont in Zeeland een licht stijgende lijn. Wat getijdenenergie betreft is uit onderzoek naar voren gekomen dat de combinatie waterkwaliteit (open dam) en energie uit water (zoekgebied van 5-45 MW) een haalbare optie is voor de Brouwersdam.

2.6 Gezonde leefomgeving en ontwikkelingen in de milieuthema's

Algemeen
Als doelstelling is in het Omgevingsplan opgenomen: een leefomgeving die als herkenbaar, prettig, schoon, veilig en aantrekkelijk wordt ervaren, zodat mensen er graag wonen, werken en verblijven, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is (paragraaf 3.2.2). Bij de beschrijving van het operationele doel en de subdoelen / indicatoren is dit onderdeel gerelateerd aan "minimale milieuoverlast" en "vermindering van klachten en overtredingen". Voor een bredere benadering van het begrip 'gezonde leefomgeving' wordt verwezen naar het door SCOOP uitgevoerde onderzoek "Staat van Zeeland 2013".

Beleid
Een doelstelling in het Omgevingsplan is als Provincie bij te dragen aan het behoud van Zeeuwse omgevingskwaliteit door te bevorderen dat geldende wet- en regelgeving wordt nageleefd. In de Balans wordt verslag gedaan van de stand van zaken ten aanzien van de verschillende onderdelen van het milieubeleid. Een opvallende ontwikkeling was de sluiting (van onderdelen) van enkele grote bedrijven in de verslagperiode en de gevolgen daarvan voor het milieu.

Regionale uitvoeringsdienst
In het belang van een professionele aanpak is per 1 januari 2014 de regionale uitvoeringsdienst Zeeland (RUD) gestart. De RUD is een samenwerkingsverband tussen Provincie, de Zeeuwse gemeenten en het waterschap en is verantwoordelijk voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor milieu en natuur. Burgers mogen in Zeeland aanspraak maken op een goed woon- en leefklimaat. In deze Balans wordt gerapporteerd over de stand van zaken ten aanzien van de verschillende milieucomponenten.
De oprichting van de RUD betekent dat medewerkers van 15 aangesloten organisaties als nieuwe organisatie in een nieuwe omgeving aan het werk zijn gegaan. Hoewel de start op zichzelf voorspoedig is verlopen zijn er opstartproblemen geweest. Dit is niet ongebruikelijk bij een startende organisatie. Ook zijn er nog problemen met ICT voorzieningen. Hierdoor konden de gegevens voor sommige acties niet worden bijgehouden. Het is de bedoeling deze problemen in 2015 op te lossen.

Ontwikkelingen uitstoot, klachten en overtredingen
Sinds 2012 is sprake van een afname van de uitstoot naar de lucht van verontreinigde stoffen alsmede van het aantal klachten en het aantal bedrijven waar overtredingen zijn geconstateerd.
Als meest waarschijnlijke oorzaken worden genoemd:

- De sluiting van (onderdelen) van enkele grote bedrijven
- Voor verschillende bedrijven is de provincie per 1 januari 2014 niet meer het bevoegde gezag; eventuele klachten/overtredingen worden niet meer namens de provincie geconstateerd
- Sinds een aantal landelijk spelende kwesties rondom de milieuvergunningverlening en handhaving van bedrijven (Odjfell, Moerdijk en Thermphos) wordt nog meer aandacht besteed vergunningverlening, toezicht en handhaving

In de hierna opgenomen tabellen worden de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen en de uitstoot van broeikasgassen weergegeven. Bovendien wordt de afname van het aantal milieuklachten samengevat weergegeven.

Uitstoot luchtverontreinigende stoffen
Onderstaande tabel geeft de uitstoot (emissie) van de meest bepalende luchtverontreinigende stoffen in ton of per kilo per jaar aan.
Uit de tabel blijkt dat de uitstoot van bepaalde stoffen sterk is gedaald. De milieukwaliteit is daardoor verbeterd. De sluiting van Zalco en Thermphos is van grote invloed geweest op de uitstoot van stoffen naar de lucht.

Stof	Eenheid	2005*	2006	2010	2011	2012	2013	Verminderde uitstoot o.a. als gevolg van
Ammoniak (NH3)	ton		599	527	747	624	460	
Zwaveloxiden (als SO2)	ton		7650	3246	4398	3292	2600	
Stikstofoxiden (als NO2)	ton		7067	6389	6254	5465	4800	
Vluchtige organische stoffen (NMVOS)	ton		1649	1618	2172	2073	1800	
Fluoriden anorganisch (als HF)	ton	182	129	159	185	45	20	Sluiten Zalco en Thermphos
Etheen (C2H4)	ton	308	416	179	247	230	180	Daling bij DOW
Fijnstof (PM10)	ton	882	841	1062	880	911	860	
Koolstofmonoxide (CO)	ton	41110	35010	5439	6835	7850	5200	Sluiten Zalco
Benzeen (C6H6)	ton	18	17	8	16	12	12	
Benzo(a)Pyreen (PAK)	kg	1.5	7	9	6	0	0	Sluiten Zalco
Cadmiumverbindingen (als Cd)	kg	700	957	1294	137	103	0	Sluiten Thermphos
Loodverbindingen (als Pb)	kg	1800	2116	3034	484	376	0	Sluiten Thermphos

*waarde zoals vermeld in Omgevingsbalans 2006

Uitstoot broeikasgassen

Totale emissie CO_2 en alle broeikasgassen naar lucht in Provincie Zeeland in Mton CO_2-eq/jaar								
STOF	EENHEID	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Som koolstofdioxide (CO_2)	Mton CO_2-eq	10,3	12,8	13,0	15,0	16,8	16,5	15,1
Som broeikasgassen	Mton CO_2-eq	11,2	16,3	16,3	18,8	17,7	17,8	16,4
Bron: Emissieregistratie. Bewerking: Provincie Zeeland.								

Concentraties in de lucht
Maatregelen bij verkeer, industrie en de energiesector zorgden in de afgelopen jaren voor een daling in de stikstof concentraties in de lucht (immissiemetingen). De laatste jaren is de afname geringer.
De hoeveelheid fijn stof in de lucht is redelijk stabiel. Uit de data van de afgelopen jaren blijkt dat de luchtkwaliteitsnormen voor fijn stof niet zijn overschreden.
Er is geen afname van de fijn stof belasting door de industrie in het Sloegebied waarneembaar, ook niet na de sluiting van Thermphos.
Dat laatste is te verklaren omdat een groot deel van het fijn stof in de Nederlandse lucht uit het buitenland komt. Berekeningen met modellen wijzen uit dat gemiddeld twee derde van de fijn stof concentratie kan worden toegeschreven aan buitenlandse bronnen.

Controles en overtredingen
Vanaf 2014 zijn er, van provinciewege, aanzienlijk minder controles uitgevoerd op het naleven van milieuvoorschriften. Dit heeft te maken met het feit dat de Provincie per 1 januari 2014 voor veel minder bedrijven het bevoegd gezag is. (Bedrijven waarvoor gemeenten nu bevoegd gezag zijn worden veelal ook door de RUD gecontroleerd).
Er kan niet worden aangegeven of het aantal geconstateerde overtredingen is afgenomen ten opzichte van 2012. Dit is namelijk niet bijgehouden. Wel is het percentage bedrijven, waarbij overtredingen zijn geconstateerd, afgenomen.

Milieuklachten
De nulsituatie in 2012 was 628 klachten bij 460 klachtensituaties. In 2013 waren er 190 klachten bij 132 klachtensituaties. Dit betekent dus een flinke vermindering, maar daarbij moet wel de kanttekening worden gemaakt dat het staken van (onderdelen van) de productie bij enkele grote bedrijven in het Sloegebied het resultaat mede heeft beïnvloed (sluiting Zalco 2011 en Thermphos 2012).
Thermphos zorgde in het verleden voor veel geurklachten. In 2014 gaat het om 264 klachten bij 215 klachtensituaties. Er is niet direct een verklaring te geven voor de fluctuatie van het aantal klachten per jaar.

Externe veiligheid
In de afgelopen jaren zijn de risico's voor bedrijf- en transportactiviteiten waaraan de burgers zijn blootgesteld beperkt tot de maximaal vastgestelde wettelijke grenswaarde ($PR10^{-6}$). Binnen die contour zijn er in Zeeland geen kwetsbare objecten.
De verwachting is dat de veiligheidscontour in de Kanaalzone, het gebied Mosselbanken-DOW Valuepark, eind 2015 zal zijn vastgesteld.

Nazorg stortlocaties
Wat de nazorglocaties betreft is begin 2014 een start gemaakt met de eindafdekking van de stortplaats Koegorspolder (gereed najaar 2014). Vervolgens zal een eindinspectie plaatsvinden op grond waarvan Delta het definitieve nazorgplan opstelt. Daarna zal een sluitingsverklaring worden opgesteld. De noodzakelijke beheersmaatregelen zullen uit het provinciale nazorgfonds betaald worden.

Zwemwater
In meer dan 80% van de gecontroleerde zwembaden wordt jaarlijks geen overtreding van een voorschrift uit de vergunning geconstateerd.

Voor wat de gecontroleerde zwemgelegenheden in oppervlaktewater betreft is tijdens de uitgevoerde controles geen enkele overtreding geconstateerd.

Bodemsanering
Op de lijst met verontreinigde bodemlocaties, die wegens aanwezige risico's met spoed gesaneerd moeten worden, staan op dit moment nog 12 locaties, waarvan op 3 locaties sprake is van humane risico's. Van die 12 locaties wordt er momenteel al een groot aantal gesaneerd. Slechts op 1 humane spoedlocatie is de bodemsanering nog niet in uitvoering. Van de humane spoedlocaties wordt verwacht dat de risico's eind 2015 weggenomen dan wel beheersbaar zijn. Voor de overige spoedlocaties (met ecologische – of verspreidingsrisico's) zal zo veel mogelijk geprobeerd worden in 2015, doch uiterlijk vóór 2020 maatregelen te nemen om de risico's weg te nemen of beheersbaar te maken. In het Omgevingsplan is opgenomen dat alle spoedlocaties in 2015 aangepakt zouden zijn, maar de termijn is ook op landelijk niveau opgerekt naar 2020.
Als gevolg van capaciteitsproblemen is niet voldaan aan de doelstelling alle saneringen tenminste één keer te controleren.

Luchtvaart.
Gelet op de jurisprudentie is het gewenst de tekst van het Omgevingsplan op enkele onderdelen te herzien. De verduidelijking betreft de mogelijkheden voor vestiging van gemotoriseerde en niet-gemotoriseerde luchtsporten. De hoofdregel in het beleid blijft daarbij gehandhaafd: een nieuwe of uitbreiding van een bestaande locatie voor het gebruik ten behoeve van lawaaisport, gemotoriseerde luchtsport of landingsplaats voor parachutisten wordt niet toegestaan tenzij verplaatsing de overlast voor de omgeving vermindert en/of lawaaisporten beter worden geconcentreerd. Dit onderwerp zal worden geagendeerd voor de eerstvolgende planherziening.

Overig
In het achtergrondrapport wordt verder geconstateerd dat de Provincie op een aantal in het Omgevingsplan opgenomen acties weinig tot geen invloed heeft. Bijvoorbeeld het stimuleren van hergebruik van afval.
Voorts wordt aan het thema 'licht en duisternis', als gevolg van bezuinigingen, minder actie door de RUD-Zeeland ondernomen. Het is gewenst het beleidsdoel bij de volgende planherziening te heroverwegen.
Het onderdeel bodem en diepe ondergrond is opgenomen in par. 2.8. Voor meer informatie en een overzicht van alle milieucomponenten wordt verwezen naar het achtergrondrapport.

Ingevolge de Wet milieubeheer is een Milieubeleidsplan 4 jaar geldig, en kan eenmaal verlengd worden met een termijn van 2 jaar. Het huidige Milieubeleidsplan maakt onderdeel uit van het Omgevingsplan Zeeland, vastgesteld op 28 september 2012 en in werking getreden op 14 november 2012. Verlenging is dus aan de orde in november 2016. Het verlengingsbesluit zal ook door Provinciale Staten moeten worden genomen.

2.7 Ontwikkelingen op het gebied van wonen en voorzieningen

Woningbouw
Alle Zeeuwse regio's hebben in 2013 / begin 2014 regionale woningmarktafspraken vastgelegd.
In 2015 worden de regionale woningmarktafspraken geactualiseerd, waarbij de afspraken worden aangepast aan veranderingen in de planvoorraad, bijvoorbeeld door gerealiseerde plannen, wijzigingen in de planprogramma's e.d. Ook worden daarbij de resultaten van de meest actuele bevolkingsprognose verwerkt.
Als onderdeel van het woningbouwbeleid is, vanuit het budget voor uitvoering van het Omgevingsplan, jaarlijks in beginsel € 3,5 mln. beschikbaar gesteld voor een 'provinciale impuls wonen' (PIW). Gelden zijn besteed aan woningverbetering en de sloop / samenvoeging van woningen / verbetering van de openbare ruimte. Door de provinciale subsidies is inmiddels een bedrag van meer dan € 70 mln. in de bouwsector gegenereerd.

Voorzieningen
De regio Zeeuws-Vlaanderen beschikt over een regionaal masterplan voorzieningen De Provincie heeft in 2014 de nota Nieuwe Wegen vastgesteld. Nieuwe Wegen heeft als hoofddoel een optimaal woon- en werkklimaat in Zeeland te realiseren. Onderdeel hiervan is aandacht voor voorzieningen, waarbij de provincie zich richt op de Zeeuwse infrastructuur op het gebied van zorg en onderwijs en op de problematiek van leegstand van maatschappelijk vastgoed.
In de periode 2013-2014 zijn de detailhandelsvoorzieningen in de daarvoor aangewezen gebieden gerealiseerd. Detailhandel vindt plaats in de kernwinkelgebieden, PDV (perifere detailhandelsvoorzieningen) en GDV (grootschalige detailhandelsvoorzieningen) op de daarvoor aangewezen concentratielocaties. De vraag naar winkelruimte neemt continu af en daardoor neemt de leegstand toe. De vitaliteit van veel winkelgebieden staat onder druk.

2.8 Ontwikkelingen op het gebied van natuur, landschap, bodem en archeologie

Natuurnetwerk Zeeland
In 2013 is, conform de afspraak met het Rijk bij het Deelakkoord Natuur, de herijking van de ecologische hoofdstructuur (EHS) afgerond. Het uitgangspunt hierbij was dat de herijking vooral gericht moest zijn op het behalen van de internationale natuurdoelen. De EHS-gebieden die hier direct aan bijdragen zijn gehandhaafd. Van de oorspronkelijke opgave van 6772 ha. natuurontwikkeling is 1059 ha. komen te vervallen. De resterende taakstelling voor de herijkte EHS wordt daarmee 5713 ha. nieuwe natuur. Hiervan is al 4564 ha. (ca. 80 %) gerealiseerd zodat er tot 2027 nog een restantopgave is van 1149 ha. natuurontwikkeling (ca. 20%). In de provinciale begroting is als doelstelling een inrichting van 80 ha. per jaar opgenomen. In de jaren 2014 en 2015 geldt, als gevolg van de bezuinigingen van het Rijk (geen geld voor natuurontwikkeling) en de Provincie, een terughoudend beleid. In 2016 en 2017 stelt het Rijk weer middelen beschikbaar, zodat de ontwikkelopgave weer voortvarend kan worden opgepakt.
De naam 'Ecologische Hoofdstructuur' is sinds het Decentralisatieakkoord natuur / natuurpact veranderd in Natuurnetwerk Nederland; de EHS in Zeeland heet sindsdien Natuurnetwerk Zeeland (NNZ).

Kwaliteit van natuurgebieden
Het lopende beheer van de natuurgebieden in het NNZ op basis van de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) is in de planperiode door de Provincie gecontinueerd. De beheerde oppervlakte 'bestaande natuur' bedroeg in 2014 17.580 ha. Aan terreinbeheerders is subsidie verleend om in natuurgebieden kwaliteit verbeterende maatregelen te treffen zoals: opheffen verdroging, vermesting en versnippering. Om de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura-2000-gebieden te bereiken zijn natuurherstelmaatregelen nodig. Deze maatregelen worden vastgelegd in de Natura-2000-beheerplannen. Het Beheerplan voor de Voordelta wordt in 2015 vastgesteld. Dan worden ook de Beheerplannen voor de overige Natura 2000-gebieden in procedure gebracht.
De Provincie heeft in de planperiode de sturing op de efficiëntie en effectiviteit van het beheer van natuurgebieden verder vergroot door onder meer verfijning van het Natuurbeheerplan Zeeland en aanpassingen van de SNL-regeling. In het kader van het Deelakkoord zijn verdere afspraken gemaakt over de organisatie van het natuurbeheer. Dit betreft onder andere de invoering van een beoordelingssysteem natuurkwaliteit en 6-jarige lump sum uitvoeringsovereenkomsten met organisaties die meer dan 75 ha. natuurgebied beheren (lump sum = bedrag ineens voor pakket producten; financiële bijdragen worden in één overeenkomst en meerjarig geregeld). De kwaliteit van de natuurgebieden wordt iedere 6 jaar aan de hand van het beoordelingssysteem geëvalueerd.

Nederland heeft zich via internationale afspraken verplicht de biodiversiteit in Nederland te behouden en / of te versterken. Met het Deelakkoord Natuur en het Natuurpact is de volledige verantwoordelijkheid voor het behoud en / of de versterking van de biodiversiteit bij de Provincies komen te liggen. De soortenbescherming binnen en buiten het Natuurnetwerk wordt via verschillende sporen in het provinciaal natuurbeleid vormgegeven.

Een belangrijk aandachtspunt is de landelijke regeling programmatische aanpak stikstof (PAS). Een hoge belasting van stikstof is een wezenlijke oorzaak van de achteruitgang van biodiversiteit in een aantal internationaal beschermde natuurgebieden (Natura 2000). De PAS heeft als doel aan de ene

kant die achteruitgang, voor zo ver die het gevolg is van stikstofdepositie, tot staan te brengen en om te zetten in herstel (via herstelmaatregelen). Aan de andere kant wordt er zo weer ruimte gemaakt voor nieuwe economische activiteiten met stikstofuitstoot in de buurt van die gebieden. Overleg tussen Provincie en het Rijk heeft geleid tot een meer realistische invulling van de PAS, waarmee de economie ruimte krijgt en natuur kan worden hersteld.

Toegankelijkheid
Vanaf 2009 wordt op veel manieren gewerkt aan de verbetering van de toegankelijkheid van de Zeeuwse natuurgebieden. Bij het ontwikkelen van nieuwe natuur wordt steeds rekening gehouden met recreatief medegebruik. Voor alle bestaande natuurgebieden is het beheer van wandelpaden en recreatievoorzieningen op basisniveau nader uitgewerkt in het Natuurbeheerplan Zeeland en vormt zo een vast onderdeel van het via de SNL gesubsidieerde natuurbeheer.
In 2014 zijn inmiddels in alle Zeeuwse regio's wandelnetwerken afgerond, waarmee het Wandelnetwerk Zeeland compleet is. Het wandelnetwerk bestaat uit zo'n 2100 km. aan wandelpaden door zowel natuurgebieden als over boerenland.
In samenwerking met de VVV-Zeeland, natuurorganisaties, Terra Maris en Nationaal Park Oosterschelde wordt de natuur in Zeeland verder gepromoot. Onder andere via de website van de VVV-Zeeland.
De verantwoordelijkheid voor de nationale parken is met het decentralisatieakkoord bij de Provincies gelegd. Provincies zijn niet langer verplicht nationale parken in stand te houden, maar Zeeland heeft er voor gekozen het Nationaal Park Oosterschelde in stand te houden. Het Nationaal Park vervult een belangrijke taak bij de verbreding van natuur(beleving) en de verbinding tussen de Oosterschelde en de ondernemers in de regio.

Landschap
In de Verordening ruimte Provincie Zeeland zijn landschappen en landschapselementen van provinciaal belang aangewezen. De provincie draagt verantwoordelijkheid voor het behoud van de kwaliteiten van deze landschappen en landschapselementen. Bij procedures met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen moeten de kernkwaliteiten van deze landschappen / landschapselementen worden afgewogen tegen andere, veelal economische, aspecten. In grote mate gebeurt dit zorgvuldig. In de verslagperiode is echter ook sprake geweest van ontwikkelingen en initiatieven waarbij de vraag kan worden gesteld of het provinciale landschapsbeleid voldoende waarborgen biedt voor de bescherming van de kernkwaliteiten van het Zeeuwse landschap. In het achtergrondrapport worden enkele voorbeelden genoemd. Dit is een beleidsmatig aandachtspunt dat terugkomt bij de voorstellen voor planherziening.
Verbetering van de landschapskwaliteiten maakt onderdeel uit van de provinciale gebiedsgerichte projecten, zoals bijvoorbeeld Waterdunen, Perkpolder, Marinierskazerne en Kanaalzone.
Er is voorts een actie gestart gericht op een selectie en behoud van cultuurhistorisch waardevolle boerderijen van provinciaal belang.
Verder levert de Provincie een bijdrage aan 'Zeeuwse Ankers'. Dit is een samenwerkingsverband op het gebied van erfgoed, cultuur, landschap en toerisme waarin wordt gewerkt aan de culturele biografie van Zeeland. De coördinatie is in handen van de Stichting cultureel erfgoed Zeeland. De inzet is onder meer de relatie tussen landschap en de identiteit van Zeeland nog meer te versterken. Een landschappelijk element met een goed verhaal heeft kans uit te groeien tot een economische factor op zichzelf (als trekpleister).

Bodem en diepere ondergrond
Tot nu toe vindt in Zeeland geen ongewenst gebruik van de diepere ondergrond plaats.
Er is geen sprake van de winning van schaliegas, opslag van CO_2 of radioactief afval in de Zeeuwse bodem.
Het is gewenst, in de planherziening een keuze vast te leggen inzake wel of geen schaliegaswinning in de provincie. Dit dient tevens in de Provinciale Milieuverordening en/of de Verordening ruimte (afhankelijk van de argumentatie) te worden verankerd.
Via de website www.zeeuwsbodemvenster.nl wordt informatie verstrekt over duurzaam bodemgebruik en bodemkwaliteit. Vanaf 2012 zijn tal van pilotprojecten en studies uitgevoerd in het belang van een praktijkgerichte kennisontwikkeling en duurzaam bodemgebruik. Onder meer de agrarisch sector kan profiteren van de resultaten van uitgevoerde onderzoeken.

Archeologie en aardkunde
Informatie over archeologische en aardkundige waarden is ontsloten via de Cultuurhistorische hoofdstructuur en aardkundige waarden tevens via het provinciaal georegister.
Alle gemeenten in Zeeland beschikken over een eigen beleidskader voor archeologie en beschermen de archeologische waarden in het bestemmingsplan. Dit aspect krijgt aandacht in het overleg over en de beoordeling van gemeentelijke ruimtelijke plannen. De provinciale kaders voor de bescherming van archeologische en aardkundige waarden staan in de Nota provinciaal cultuurbeleid 2013-2015 (de werkingsduur van deze nota is verlengd t/m 2016). De stichting cultureel erfgoed Zeeland (SCEZ) heeft in 2013 129 en in 2014 143 adviezen uitgebracht over beheer en behoud van archeologische waarden.
SCEZ heeft tevens zorg gedragen voor het beheer van het Zeeuws Archeologisch Depot, het beheer en onderhoud aan de archeologische informatie en de registratie en verwerking van 88 archeologische vondstmeldingen in 2013 en 85 in 2014.
Er zijn tot nu toe drie terreinen aangewezen als aardkundig monument. Er is een documentaire gemaakt over de aardkundig waardevolle gebieden in Zeeland om de bekendheid bij het grote publiek te verbeteren. Deze is in 2015 in het kader van het Jaar van de Bodem door Omroep Zeeland als serie uitgezonden.

2.9 Ontwikkelingen in oppervlaktewateren – waaronder de Deltawateren – en grondwater (waterkwantiteit, -kwaliteit) en waterkeringen

Wat de kwaliteit van het water betreft worden, samen met partners in de waterketen, werkzaamheden verricht met het oog op het bereiken van een goede ecologische en chemische kwaliteit van het oppervlaktewater. De aanleg van natuurvriendelijke oevers en natte ecologische verbindingszones vordert gestaag. Er zijn tevens acties ondernomen gericht op het behoud van de zoete grondwatervoorraad. In 2013 is een convenant voor samenwerking in de afvalwaterketen ondertekend door de verschillende partners.
Op het gebied van oppervlakte- en grondwater zijn we onderweg naar de tweede planperiode (2016-2021) voor de Kaderrichtlijn Water (KRW), tijdens de eerste planperiode (2009-2015) is de toestand licht verbeterd ten opzichte van 2009. (KRW gaat over waterkwaliteit).
De doelen blijven tot 2021 onveranderd. Op basis van effecten van maatregelen (zoals die bekend zullen worden uit de monitoring) kunnen doelen voor de laatste planperiode 2021-2027 mogelijk worden bijgesteld.
In de komende jaren worden mogelijkheden voor samenwerking met gemeenten en waterschap onderzocht waarbij, met behulp van Europese gelden (zoals POP3; plattelandsontwikkelingsprogramma), doelen voor grond- en oppervlaktewater worden nagestreefd.
Er is gedurende 2013 geen afname van de omvang van grondwaterhoeveelheden geconstateerd. De verwachting is dat dit ook in 2014 het geval zal zijn. De grondwatervoorkomens worden beschermd door middel van de Provinciale Milieuverordening (PMV).
Waterbeheer 21ste eeuw (WB21) gaat over het voorkomen van wateroverlast. De voortgang van uitvoering van WB21 maatregelen in oppervlaktewater is op schema, maar er wordt gedacht aan een mogelijke verruiming van de periode van uitvoering. Dat wil zeggen: de uitvoeringstermijn van WB21 maatregelen (om te voldoen aan de vastgestelde wateroverlastnormen) te verruimen of te faseren van 2020 naar 2027. (Dit vanuit financiële overwegingen mede gezien de werkzaamheden die de KRW met zich mee brengt).
Verder staat het uitwerken van getalswaarden voor ecologische doelen in overige oppervlaktewateren, niet zijnde KRW-waterlichamen, in de planning.
Bad- en zwemgelegenheden worden in Zeeland periodiek gecontroleerd en beoordeeld op veiligheid.
Ook zijn inspanningen gepleegd, gericht op behoud van hoogwaterveiligheid en medegebruik van waterkeringen. Rijkswaterstaat en het Waterschap hebben de waterstaatsbelangen in het kustfundament en de waterkeringszones via de Beleidslijn Kust, het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en de Waterschapslegger verankerd. De gemeenten hebben de primaire en regionale waterkeringen inmiddels via de bestemmingsplannen planologisch beschermd. Met name de aangekondigde wijziging van de Beleidslijn Kust (eind 2015) maakt het bouwen in de kustfundament tot een beleidsmatig aandachtspunt (zie ook voorstellen voor planherziening).

Als gevolg van een gebrek aan capaciteit en als gevolg van bezuinigingen konden (nog) niet alle gestelde doelen worden behaald of geplande acties worden uitgevoerd. Dit betreft onder meer de integrale herziening inclusief normering van het stelsel van regionale waterkeringen, de implementatie van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie en het stimuleren van ruimtelijke kwaliteit bij ontwikkelingen op de grens van land en water.
De Provincie heeft tot en met 2014 via de Stuurgroepen Zuidwestelijke Delta en Kust invloed uitgeoefend bij het tot stand komen van het Deltaprogramma 2015. Deze oogst van 5 jaar studeren bevat onder meer de Deltabeslissingen Veiligheid, Ruimtelijke adaptatie en Zand, en beschrijft integrale voorkeursstrategieën voor onder meer de Zuidwestelijke Delta en Kust. Het programma voor de Zuidwestelijke Delta wordt hieronder, (bij 2.10 "Gebiedsprojecten"), nader toegelicht.

2.10 Gebiedsprojecten

Diverse gebiedsprojecten (Schouwen West, Schouwen Oost, Philippine) zijn afgerond, en bij het project Waterdunen is een goede voortgang geboekt. Ook het project gericht op de bouw en exploitatie van de marinierskazerne in Vlissingen verloopt voorspoedig. Verder vinden in de Kanaalzone (Gent-Terneuzen) belangrijke ontwikkelingen plaats. Wat de realisatie van een Westerschelde Containerterminal betreft zijn echter geen ontwikkelingen te melden.
Van groot belang voor Zeeland is voorts het programma voor de Zuidwestelijke Delta.
Dit programma is gericht op het vergroten van de veiligheid, de aanpak van achteruitgang van de natuurwaarden en het vergroten van gebruiksmogelijkheden voor de agrarische- / schelpdiersector, recreatie en watersport. Samenwerking vindt plaats binnen de contouren van het Nationaal Deltaprogramma en de regionale samenwerking Zuidwestelijke Delta.
De Ontwerp-Rijksstructuurvisie Grevelingen/Volkerak-Zoommeer kiest voor een ontwikkelperspectief waarin gedempt getij en verzilting centraal staan, met een goede zoetwatervoorziening als harde randvoorwaarde. De Provincies Noord-Brabant, Zeeland en Zuid-Holland zijn via de in maart 2015 ondertekende bestuursovereenkomsten (mede)verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling. De Provincie Zeeland draagt € 5 miljoen bij aan het Gebiedsfonds.
Er wordt verder toegewerkt naar een betere organisatie voor het gehele gebied van het Oosterscheldebekken, waarin zowel het Nationaal Park Oosterschelde als de Alliantie Oosterschelde opgaan. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de 'governance-principes' die momenteel binnen de structuur van de Zuidwestelijke Delta worden ontwikkeld.
De nieuwe bestuurlijke organisatie krijgt als taak om vanuit de kaders van het Deltaprogramma 2015 en de inmiddels opgestelde sectorale kansenkaarten de regionale ambities voor de Oosterschelde uit te werken in een integrale voorkeursstrategie.
De eventuele ruimtelijke consequenties zullen worden meegenomen in het nieuwe Omgevingsplan / de Omgevingsvisie 2018-2024.
Ook bij het Natuurpakket Westerschelde is voortgang geboekt. Na jarenlange discussie en procedures over de ontpoldering van de Hedwigepolder zijn de plannen, na de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 12 november 2014, onherroepelijk geworden. Start van de uitvoering van het project is voorzien vanaf medio 2016. Voor het Zwin loopt nog een procedure voor het Rijksinpassingsplan. Start van de uitvoering is gepland najaar 2015 mits het plan en de uitvoeringsbesluiten dan onherroepelijk zijn. Voor het Middengebied is met het Rijk in 2009 een pakket alternatieve maatregelen afgesproken bestaande uit een deel van de estuariene natuur van plan Perkpolder, de getijdenatuur van plan Waterdunen en een gefaseerde realisatie van buitendijkse verbeteringsmaatregelen op vijf zorgvuldig geselecteerde locaties. Dit pakket maatregelen wordt nog steeds door het Rijk gesteund. Voor 2 buitendijkse locaties heeft de Raad van State inmiddels de ingestelde beroepen tegen verleende vergunningen ongegrond verklaard. Daarmee kan de uitvoering starten.

2.11 Samenwerking bij de uitvoering van het plan (waaronder relatiebeheer met gemeenten)

In het Omgevingsplan (par. 2.4.3) is bepaald dat de Provincie vooral van de Zeeuwse gemeenten en het Waterschap Scheldestromen verwacht dat zij, vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, maximaal bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van Zeeland. De Provincie biedt daarvoor de ruimte in het beleid en gaat uit van samenwerking op basis van open overleg en respect voor elkaars belangen.
Vanuit het wettelijk stelsel geldt dat gemeenten rekening houden met het provinciale Omgevingsplan en dat de provinciale Verordening ruimte in acht wordt genomen bij het vaststellen van gemeentelijke ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen. Van provinciezijde worden gemeenten betrokken bij provinciale plannen en –projecten, (voorontwerp) Omgevingsplan of herzieningen daarvan, verordeningen, inpassingsplannen en andere provinciale projecten.
In algemene zin kan worden geconcludeerd dat er sprake is van voldoende overleg en samenwerking met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen op gemeentelijk niveau. Periodiek vindt ambtelijk overleg plaats (relatiebeheer). Zowel ambtelijk als bestuurlijk is de opvatting dat het relatiebeheer goed verloopt en meerwaarde heeft.

Wat gemeentelijke plannen en projecten betreft gaat het om de volgende aantallen. In 2013 zijn in totaal 393 (voor)ontwerp) bestemmingsplannen, -omgevingsvergunningen en –beheersverordeningen behandeld en in 2014: 335.

In 2013 en 2014 zijn in respectievelijk 10 en in 4 gevallen van provinciezijde zienswijzen ingebracht waarbij, vanuit provinciaal belang, opmerkingen zijn gemaakt bij ruimtelijke ontwikkelingen op gemeentelijk niveau. In de meeste gevallen zijn de gemeentelijke plannen aangepast aan de gemaakte opmerkingen. In 3 gevallen is een zogenaamde reactieve aanwijzing gegeven waarmee onderdelen van gemeentelijke plannen zijn geblokkeerd wegens strijd met het provinciaal belang (in 2013: 2 en in 2014: 1).

Als belangrijk punt in het Omgevingsplan is aangegeven dat de Provincie van gemeenten verwacht dat regionale programma's worden opgesteld voor woningbouw en bedrijventerreinen. Een doelstelling daarbij is dat onderlinge concurrentie tussen gemeenten wordt voorkomen en dat de markt goed wordt bediend. Wat woningbouw betreft zijn regionale programma's vastgesteld (zie par. 3.2.1 achtergrondrapport). Wat bedrijventerreinen betreft verloopt de afstemming in bepaalde regio's moeizaam. Verwezen wordt naar het onderdeel "Bedrijvigheid" (par. 2.2) van dit hoofdrapport en par. 3.1.2, operationeel doel: "Voldoende planologische ruimte havens en bedrijven" van het achtergrondrapport.

Samenwerking met het Waterschap Scheldestromen.
De samenwerking tussen het Waterschap en de Provincie wordt in relatie tot het waterbeleid ingevuld overeenkomstig het landelijk Bestuursakkoord Water uit 2011. Provincie kadersteller en regievoerder, waterschap functionele uitvoerder. In dat kader verloopt de samenwerking naar behoren.

2.12 Instrumenten, personele inzet en inzet financiële middelen

Een groot deel van uitvoering van het Omgevingsplan wordt gerealiseerd met inzet van eigen personele capaciteit. Een deel van de uitvoeringsacties wordt verder gerealiseerd door partners in het beleidsveld zoals de RUD Zeeland, gemeenten en waterschap. Bovendien is er samenhang tussen het omgevingsbeleid en economische-, mobiliteitsdoelen, waterbeheer, cultuur en natuur die een eigen financieringsstroom kennen.
In aanvulling daarop is bij de vaststelling van het Omgevingsplan besloten, vanaf de Begroting 2013, jaarlijks, in beginsel t/m 2018, € 5,4 miljoen aan middelen beschikbaar te stellen voor uitvoering van het Omgevingsplan (voor nieuwe programma's en instrumenten in verband met de uitvoering van het plan).
De programma's zijn Kust en Deltawateren, Impuls Wonen en Plattelandsontwikkeling (het onderdeel plattelandsontwikkeling is verder uitgewerkt in de nota Zeeuws Platteland 2.0).

Het programma Kust en Deltawateren bestaat uit:
- programmabureau zuidwestelijke delta (ZWDelta) en deelname pilots deltaprogramma
- gebiedsalliantie Oosterschelde en ondersteuning projecten gebiedsalliantie
- onderzoek effecten klimaatverandering op oppervlakte- en grondwater
- multifunctioneel gebruik waterkeringen

Met de provinciale impuls wonen wordt beoogd verpaupering en leegstand tegen te gaan alsmede goede herstructureringsprojecten en investeringen in de woningvoorraad te ondersteunen.

Als instrumenten zijn in het Omgevingsplan benoemd:
- organisatie bestaande en nieuwe gebiedsontwikkeling (waaronder plattelandsontwikkeling)
- verbeteren en monitoring omgevingskwaliteit en uitvoeren pilots
- toepassing duurzaamheidsladder
- ondersteuning regio's en Z4 (vier grotere Zeeuwse steden)
- uitvoering projecten oppervlaktewater
- cofinanciering duurzame ontwikkeling.

In 2013 is € 4.235.311,- en in 2014 € 3.158.620,- besteed aan deze programma's en instrumenten.
Voor 2015 is € 5.090.400,- geraamd.
Bij het begrotingsjaar 2013 moet worden aangetekend dat van het hiervoor genoemde bedrag ca. € 2 mln. niet in 2013 is besteed maar beschikbaar wordt gehouden voor meerjarige projecten binnen de provinciale impuls wonen waarvoor komende jaren uitgaven moeten worden gedaan. Niet bestede gelden zijn teruggevloeid naar de algemene middelen (met uitzondering van gelden provinciale impuls wonen zoals hiervoor vermeld).
Voorts is in 2014 € 1.954.900,- bezuinigd op het budget voor het Omgevingsplan en voor 2015 € 450.000,-. Voorts is op 13 februari 2015 (statenvoorstel "Financiële eindsprint") besloten nog € 363.000,- extra te bezuinigen op het budget voor het Omgevingsplan.
In het achtergrondrapport (hoofdstuk 4) en in de afzonderlijke jaarplannen wordt meer gedetailleerde informatie verstrekt over de besteding van gelden.

Gevolgen reorganisatie, vorming regionale uitvoeringsdienst (RUD) en bezuinigingen
Uit de Balans komt naar voren dat de reorganisatie van het ambtelijk apparaat per 1 januari 2013 en de vorming van de RUD per 1 januari 2014 een vertragende invloed hebben gehad op de voortgang van uitvoering van sommige onderdelen van het provinciale Omgevingsplan. Bovendien hebben de hierboven genoemde bezuinigingen gevolgen gehad voor uitvoering van het plan. Als gevolg van de bezuinigingen zijn onder meer minder provinciale bijdragen verleend ten behoeve van projecten van derden (bijvoorbeeld projecten ten behoeve van een multifunctioneel gebruik van waterkeringen). Het hieronder genoemde bedrag van € 750.000,- is overigens opgevoerd omdat eerst op een laat tijdstip bekend werd dat het (grote) project 'Upgrade' geen doorgang kon vinden.
Hierna volgt een kort overzicht van de belangrijkste bezuinigingen op programma's en instrumenten binnen het omgevingsbeleid in 2014:

• provinciale impuls wonen	€ 750.000,-
• multifunctioneel gebruik waterkeringen	€ 297.500,-
• gebiedsontwikkeling	€ 250.000,-
• actieplan geluid	€ 130.000,-
• alliantie Oosterschelde	€ 100.000,-
• zuidwestelijke delta	€ 80.000,-
• monitoring stikstof / zwemwater	€ 50.000,-
• pilots bodembeleid	€ 35.000,-

In de jaarplannen (bestedingsplannen Omgevingsplan) is daarover meer in detail gerapporteerd. Hieronder volgt een overzicht (samenvatting van gedeelte achtergrondrapport) van niet uitgevoerde acties en niet behaalde doelen waarbij bezuinigingen en gevolgen van reorganisaties (inclusief overgang naar de regionale uitvoeringsdienst (RUD) als oorzaak worden genoemd:

- 3.1.1; actie aanpak kleine milieuknelpunten havens; voor de korte termijn is er te weinig capaciteit dit op te pakken
- 3.2.2; operationeel doel "minimale milieuoverlast voor burgers"; aanpassing registratiesysteem voor klachten / datasysteem RUD nog niet uitgevoerd
- 3.2.2; operationeel doel "minimale milieuoverlast voor burgers"; minder controlebezoeken uitgevoerd als gevolg van reorganisatie en overgang naar RUD
- 3.2.2; operationeel doel "minimale milieuoverlast voor burgers"; actie in kaart brengen locaties met verhoogde gezondheidsrisico's en aanpak knelpunten gezondheid leefomgeving; actie niet uitgevoerd
- 3.2.3; operationeel doel "goede akoestische kwaliteit"; schrappen budget voor uitvoering actieplan omgevingslawaai
- 3.2.3; operationeel doel "goede akoestische kwaliteit"; er zijn geen beleidsmaatregelen voor regionale industrieterreinen opgesteld
- 3.2.6; operationeel doel "minder lichthinder"; als gevolg van ontbreken personele capaciteit wordt minder actie ondernomen gericht op het verminderen van lichthinder bij bedrijven (in kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving)
- 3.2.9; operationeel doel "bescherming tegen overstromingen"; de doelstelling in 2013 nieuwe normen vast te leggen voor regionale waterkeringen is niet behaald in verband met gebrek aan personele capaciteit
- 3.3.3; operationeel doel "voltooien natuurontwikkeling"; veel doelen zijn behaald maar voor 2014 en 2015 geldt, als gevolg van de bezuinigingen van het Rijk (geen geld voor natuurontwikkeling) en de Provincie, een terughoudend beleid voor aankoop en inrichten natuur (in het budget voor uitvoering van het Omgevingsplan waren overigens geen gelden geraamd voor natuurontwikkeling; natuur kent een eigen financieringsstroom)
- 3.3.3; operationeel doel "goed beheer natuurgebieden"; recreatiebeheer is een vast onderdeel van natuurbeheer in opengestelde gebieden en wordt ook gesubsidieerd; in de planperiode is in interprovinciaal verband nader aandacht besteed aan ontwikkeling en beheer van hoogwaardiger recreatievoorzieningen in natuurgebieden (pluspakketten recreatie in natuur); In het decentralisatieakkoord natuur zijn hierover met het rijk echter geen afspraken gemaakt en er is ook geen rijksbudget beschikbaar gekomen; ontwikkeling van de hiervoor benodigde streefbeelden heeft daarom tot op heden niet plaatsgevonden
- 3.3.5; operationeel doel "goede nazorg saneringslocaties"; er is niet voldaan aan de toezichtstrategie iedere saneringslocatie tenminste één keer te bezoeken; oorzaken liggen in opstartproblemen RUD en ondersteuning ICT / postregistratie; ook bij overig toezicht en handhaving bodemsanering wordt aangegeven dat in 2013 en 2014 sprake was van zeer beperkte capaciteit

Verder wordt in het achtergrondrapport gerapporteerd over het ontbreken van informatie van de zijde van de RUD waarbij de oorzaak (van de ontbrekende informatie) niet duidelijk is. Het is gewenst hierover afspraken te maken met de RUD. Dit betreft de volgende onderdelen:

- 3.1.1 geen informatie over actie creëren milieuruimte door toepassing best beschikbare technieken
- 3.1.2 en 3.2.2 geen informatie over het aantal geconstateerde milieuovertredingen

In het vervolg van deze Balans wordt bij de verschillende onderdelen meer informatie verstrekt over wel en niet behaalde doelen. Ook wordt een verwachting aangegeven omtrent het wel of niet behalen van doelen in 2018. In bepaalde gevallen wordt voorgesteld het doel bij te stellen. In paragraaf 2.14 van dit hoofdrapport wordt met behulp van schema's en een kleurcodering een indicatie gegeven van de voortgang bij de verschillende thema's van het Omgevingsplan als ook van de gebiedsprojecten. In het achtergrondrapport (paragraaf 3.0) wordt een overzicht gegeven van de operationele doelen van het Omgevingsplan en de in het plan genoemde acties en prestaties.

Gewenste inzet financiële middelen voor de periode 2016 t/m 2018.
De belangrijkste conclusie uit het achtergrondrapport en vanuit jaarplannen (waarin gedetailleerd is gerapporteerd over bestede middelen) is positief. Met een relatief bescheiden bedrag leidt de inzet op de meeste onderdelen tot meerwaarde voor Zeeland (in 2012 is besloten jaarlijks € 5,4 mln. beschik-

baar te stellen; voor 2017 en 2018 is dat geïndexeerd ca. € 5,5 mln.) Het betreft acties die op voorhand niet gemakkelijk door andere partijen binnen de regio kunnen worden uitgevoerd. De Omgevingsbalans leidt dan ook tot de conclusie dat er aanleiding is de inzet van financiële middelen te continueren in de resterende planperiode. Aan mogelijk financiële consequenties van de voorstellen voor planherziening zal aandacht worden besteed in het statenvoorstel voor de herziening van het Omgevingsplan.

2.13 Overige ontwikkelingen

Deze Balans geeft een terugblik op de uitvoering van het Omgevingsplan in de eerste jaren na de vaststelling (2012 – 2015). Tevens worden voorstellen gedaan voor een tussentijdse herziening van het geldende plan en worden agendapunten benoemd voor een volgende integrale herziening van het Omgevingsplan (dit betreft onderwerpen die nog nader studie / onderzoek vergen). Ten tijde van de voorbereiding van de Omgevingsbalans is reeds een traject gestart voor de tussentijdse herziening van het Omgevingsplan. Daarvoor is een startnotitie opgesteld en aan Provinciale Staten aangeboden (PS 13 februari 2015. Nr. BLD-188). Bovendien is reeds een start gemaakt met de noodzakelijke procedure voor herziening van het Omgevingsplan in verband met uitvoering van de Kaderrichtlijn Water. Voor het omgevingsbeleid belangrijke ontwikkelingen in de komende periode, t/m 2018, zijn:

- opstellen en uitvoeren beleid voor kust en deltawateren (waaronder het gebiedsproject ZWDelta en Deltaprogramma)
- voorbereiding nieuwe Economische Agenda
- vaststellen nieuw provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
- nieuw collegeprogramma na 18 maart 2015
- inwerkingtreding Omgevingswet met nieuw instrumentarium
- inwerkingtreding nieuwe Wet natuurbescherming
- nieuw Omgevingsplan of nieuwe Omgevingsvisie (gebaseerd op de Omgevingswet) in 2018.

Tot zover de stand van zaken in hoofdlijnen bij een dwarsdoorsnede van belangrijke thema's uit het Omgevingsplan en trends, ontwikkelingen die raakvlakken hebben met het omgevingsbeleid. In het vervolg van deze Omgevingsbalans (hoofd- en achtergrondrapport) wordt de voortgang ten aanzien van de doelen, subdoelen, acties en prestaties uit het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 nader toegelicht.

2.14 Voortgang in schema

De in het document gebruikte kleurcodering heeft de volgende betekenis:

Gerealiseerd / op schema	
Gedeeltelijk gerealiseerd / achter op schema	

Onderstaand schema geeft met behulp van de kleurcodering een indicatie van de voortgang in de belangrijkste thema's van het Omgevingsplan. Het overzicht biedt geen inzicht in de voortgang per operationeel doel of per subdoel (een thema bestaat soms uit verschillende operationele doelen / subdoelen). Bij de kleurcodering is de volgende werkwijze gevolgd: als een thema meer dan één operationeel doel omvat en één van de doelen is slechts gedeeltelijk gerealiseerd (of er is sprake van ontbrekende informatie) leidt dit in dit schema tot de kleur-aanduiding die behoort bij "gedeeltelijk gerealiseerd / achter op schema". Voor een meer gedetailleerd inzicht in de voortgang dient het achtergrondrapport te worden geraadpleegd.

Duurzame ontwikkeling	
2.2 Bevorderen duurzame ontwikkeling	
Sterke economie	
3.1.1 Haventerreinen en industrie	
3.1.2 Bedrijventerreinen	
3.1.3 Nieuwe economische dragers in het landelijk gebied	
3.1.4 Energie	
3.1.5 Transportleidingen	
3.1.6 Verblijfsrecreatie	
3.1.7 Dagrecreatie	
3.1.8 Voorzieningen	
3.1.9 Waterrecreatie en jachthavens	
3.1.10 Landbouw	
3.1.11 Aquacultuur	
3.1.12 Glastuinbouw	
3.1.13 Intensieve veehouderij	
3.1.14 Visserij, schaal- en schelpdiersector	
Goed woon- en werkklimaat	
3.2.1 Woningbouw en herstructurering	
3.2.2 Gezonde leefomgeving	
3.2.3 Geluid	
3.2.4 Luchtkwaliteit	
3.2.5 Geur	
3.2.6 Licht en duisternis	
3.2.7 Externe veiligheid	
3.2.8 Afvalstoffen	
3.2.9 Hoogwaterveiligheid	
3.2.10 Medegebruik waterkeringen	
Water en landelijk gebied met kwaliteit	
3.3.1 Oppervlaktewater	
3.3.2 Grondwater	
3.3.3 Kwaliteit en medegebruik natuurgebieden	
3.3.4 Landschap en erfgoed	
3.3.5 Duurzaam gebruik van bodem en diepere ondergrond	
3.3.6 Archeologie en aardkunde	
3.3.7 Luchtvaart	
Uitvoeringsagenda	
4.2.2 Vergunningverlening	
4.2.3 Toezicht en handhaving	
Gebiedsontwikkeling	
4.4.1 Gebiedsprogramma's en projecten	

Gebiedsprojecten

Gerealiseerd / op schema	
Gedeeltelijk gerealiseerd / achter op schema	

Kanaalzone	
Gebiedsontwikkeling Sloegebied / Vlissingen	
Stedelijke gebiedsontwikkeling Middelburg / Vlissingen	
Zuidwestelijke Delta	
Maelstede - Dekker	
Oost-Zeeuws-Vlaanderen	
Revitalisering verblijfsrecreatie	
West-Zeeuws-Vlaanderen	
Waterdunen	
Perkpolder	
Schouwen-west	
Schouwen-oost	
Philippine	
Grensoverschrijdende gebiedsontwikkeling	
Natuurpakket Westerschelde	

2.15 Overzicht van voorstellen tot herziening Omgevingsplan en agendapunten voor volgend Omgevingsplan

Een belangrijke functie van de Omgevingsbalans is het beantwoorden van de vraag of er redenen zijn voor bijsturing van het beleid. Redenen kunnen onder meer voortkomen uit:

- analyse van wel of niet behaalde resultaten
- nieuwe inzichten
- actuele ontwikkelingen
- gewenste verbetering / verduidelijking van beleidsteksten

Uit deze Balans komt naar voren dat er voldoende redenen zijn voor een tussentijdse partiële planherziening (herziening op onderdelen). De motieven daarvoor worden vermeld bij de verschillende beleidsthema's in het achtergrondrapport. Ook worden mogelijke agendapunten voor een volgend Omgevingsplan (2018) opgesomd. Dit betreft thema's die nog nadere studie / onderzoek vergen.
De bedoelde voorstellen en agendapunten worden hieronder opgesomd. De voorstellen voor planherziening kunnen worden onderscheiden in inhoudelijke beleidswijzigingen en ondergeschikte wijzigingen. Deze laatste categorie (in het hierna volgende overzicht *schuingedrukte tekst)* betreft verbetering en verduidelijking van teksten en aanpassing van indicatoren.
In paragraaf 2.13 is reeds melding gemaakt van het feit dat al stappen zijn gezet met het oog op een tussentijdse herziening van het plan.

Voorstellen tot herziening Omgevingsplan (nummers paragrafen corresponderen met paragrafen in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 en de paragrafen in het achtergrondrapport):

3.1.1 Haventerreinen en industrie; groei Biobased economy
Aangezien biobased economy niet één sector betreft maar een sectordoorsnijdend thema is, dat betrekking kan hebben op verschillende bedrijfsonderdelen, worden geen officiële realisatiecijfers bijgehouden. In verband hiermee wordt voorgesteld de indicator "Er zijn in 2018 meer bedrijven actief in de Biobased Economy dan in 2012" te schrappen.
Toelichting: de ontwikkeling van biobased projecten wordt ondersteund vanuit de Economische Agenda. Voor een nadere toelichting, wat aantal en inhoud van de projecten betreft, wordt verwezen naar de verschillende voortgangsrapportages van de Economische Agenda. Voorts is reeds beleidsmatig vastgelegd dat in het provinciale omgevingsbeleid voldoende planologische ruimte wordt geboden voor havens en bedrijven. Dit geldt zeker ook voor 'biobased' bedrijvigheid.

3.1.1 Haventerreinen en industrie; voldoende capaciteit achterlandverbindingen
Om de subdoelen / indicatoren beter te laten aansluiten op de operationele doelen wordt de onderstaande wijziging voorgesteld.
In hoofdstuk 5, paragraaf 5.1 Overzicht operationele doelen en indicatoren, thema 3.1.1, operationeel doel: "Havens goed toegankelijk" vervalt onder Subdoelen en indicatoren de zinsnede "Achterlandverbindingen hebben in de hele periode voldoende capaciteit" en wordt toegevoegd de zinsnede: Faciliteiten voor containeroverslag in het Sloegebied zijn in 2018 verbeterd ten opzichte van 2012.
Bij hetzelfde thema vervalt bij operationeel doel "Voldoende capaciteit achterlandverbindingen", onder Subdoelen en indicatoren de zinsnede "Faciliteiten voor containeroverslag in het Sloegebied zijn in 2018 verbeterd ten opzichte van 2012" en wordt toegevoegd: Achterlandverbindingen hebben in de hele periode voldoende capaciteit.

3.1.2 Bedrijventerreinen; voldoende planologische ruimte havens en bedrijven
Hiervoor is geconstateerd dat in Zeeland sprake is van een 'mismatch' tussen aanbod en vraag voor wat bedrijfslocaties betreft. Meer samenhang en afstemming tussen zowel de verschillende onderdelen van de vastgoedmarkt als tussen de geboden ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijvigheid in stedelijk en landelijk gebied wordt dan ook noodzakelijk geacht (met als doel vraag en

aanbod beter op elkaar te laten aansluiten). Er dient meer nuancering te worden aangebracht in het bedrijventerreinenbeleid waarbij wordt verduidelijkt welke bedrijven naar omvang en activiteit binnen de regionale programmering vallen. Daarbij dient ook aandacht te worden besteed aan het onderscheid tussen kleinschalige bedrijventerreinen en solitaire (niet-agrarische) bedrijven in het landelijk gebied (met bijbehorende uitbreidingsmogelijkheden). Tevens wordt geconstateerd dat bepaalde regio's (gemeenten in een regio) er niet in slagen de programmering onderling af te stemmen. Heroverweging van de provinciale (regie)rol kan aan de orde zijn.

3.1.3 Nieuwe economische dragers in het landelijk gebied (NED's); versterking plattelandseconomie

Geconstateerd wordt dat de komende jaren een groot aantal (agrarische) opstallen vrijkomt. Een gedeelte hiervan heeft waarden van cultureel erfgoed. Het is onwaarschijnlijk dat alle vrijkomende (agrarische) opstallen inzetbaar zijn voor NED's.
Niet al het (agrarisch) cultureel erfgoed kan behouden blijven. Het aanbod aan opstallen zal de komende jaren de vraag overstijgen. Voorstel is om meer focus aan te brengen in de opstallen die van provinciaal belang zijn en ten minste behouden dienen te blijven waarbij tevens aandacht wordt besteed aan de herbestemmingsmogelijkheden. Ook is het de vraag of met het NED beleid een voldoende stimulans aanwezig is om waardevol erfgoed te behouden en op te knappen.
Anderzijds wordt geconstateerd dat de bedrijvigheid die plaats vindt in de NED's, niet op bedrijventerreinen zal plaats vinden. Hierdoor ontstaat er een mis-match tussen vraag en aanbod in relatie tot de bedrijventerreinenprogrammering. Dit verdient een heroverweging ten aanzien van het beleid voor bedrijvigheid en NED's.

3.1.4 Energie; energiebesparing, reductie CO_2 uitstoot en meer duurzame energie

In het Omgevingsplan wordt duurzame energie gestimuleerd, maar er is geen specifiek beleid voor zonneparken beschreven. Hierdoor kan niet eenduidig worden aangegeven welke initiatieven al dan niet wenselijk zijn.
Het opwekken van zonne-energie is een van de mogelijkheden om te voorzien in een toenemend aandeel duurzame energie. Zonnepanelen op daken zijn al een bekend verschijnsel, maar steeds vaker wordt de Provincie geconfronteerd met verzoeken om ook op andere plekken (grootschaligere) initiatieven voor het opwekken van zonne-energie toe te staan.
Het is daarom de vraag of de Provincie, net als bij windenergie, de ontwikkelingsmogelijkheden voor (grootschalige) opwekking van zonne-energie wil concentreren op een beperkt aantal locaties en of er op die locaties dan ook een rol ligt om als provincie daadwerkelijk een nader te bepalen hoeveelheid Megawatts te realiseren (bijvoorbeeld op nog niet ontwikkelde bedrijventerreinen).

3.1.5 Transportleidingen

Bij thema 3.1.5 Transportleidingen wordt voorgestelde het operationele doel "Meer transport via buisleidingen" en het subdoel / de indicator "Het aandeel transport van stoffen per buisleiding is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2012" te schrappen en te vervangen door: operationeel doel: bundeling van buisleidingen en bundeling van hoogspanningslijnen en subdoel / indicator: gemeenten regelen de bundeling van buisleidingen en bundeling van hoogspanningslijnen in bestemmingsplannen en betrekken daarbij de zonering ten opzichte van gevoelige bestemmingen. Toelichting: er is geen informatie beschikbaar over de omvang van het transport via buisleidingen en de Provincie kan de omvang van dit transport ook niet beïnvloeden.

Bij thema 3.1.5 is voorts het beleid voor vrijwaringszones langs buisleidingen van nationaal belang vastgelegd. Op het moment van vaststelling van het Omgevingsplan was de landelijke regelgeving nog in ontwikkeling (ontwerp Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Daarom is in het plan verwezen naar het ontwerp Barro:
"De vrijwaringsbepaling in artikel 2.9.5, tweede lid van het ontwerp Barro, eerste aanvulling, vormt de kernverplichting voor gemeenten om een leidingenstrook van 70 meter (breedte) in een bestemmingsplan vast te leggen".
Inmiddels is de landelijke regelgeving gewijzigd. Op verzoek van de Provincie is in de toelichting van het Barro, specifiek voor Zeeland de al langer gehanteerde breedte van 50 meter opgenomen, in afwijking van de algemene maximale maat van 70 meter. Om onduidelijkheid te voorkomen wordt de bovenstaande tekst in het Omgevingsplan als volgt gewijzigd:

"De vrijwaringsbepaling in artikel 2.9.2 van het Barro vormt de kernverplichting voor gemeenten om een leidingenstrook in een bestemmingsplan vast te leggen. Voor de leidingenstroken in Zeeland geldt een breedte van 50 meter".

3.1.6 Verblijfsrecreatie; benutten kansrijke locaties voor recreatie
Het verdient aanbeveling het beleid in het Omgevingsplan ten aanzien van recreatieve verhuur en de regeling in de Verordening ruimte opnieuw te bezien op het onderdeel daadwerkelijk aanbieden van recreatiewoningen voor recreatieve verhuur. Bovendien is er meer aandacht nodig voor tweede woningen, deeltijdwonen en recreatief gebruik van woningen zonder verhuurverplichting binnen de met gemeenten te maken woningmarktafspraken.

3.1.10 Landbouw; ondersteuning verbreding en schaalvergroting landbouw
In het belang van de economische ontwikkeling van de sector verdient het aanbeveling de vestigings- en ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische onderzoeksbedrijven nader te bezien. De vraag ligt voor of, en zo ja hoe de Provincie de verdere ontwikkeling van agrarische onderzoeksbedrijven wil bevorderen en onder welke voorwaarden planologische ruimte geboden kan worden voor deze bedrijven.
Het is gewenst de regeling voor kleinschalige bouwwerken op afstand van het agrarische bouwblok nader te bezien in het licht van een doelmatig gebruik en gevolgen voor het landschap.

3.1.13 Intensieve veehouderij; verduurzaming
De veehouderij (varkens, koeien, kippen etc.) kenmerkt zich door een voortdurende innovatie. Ondernemers anticiperen hierbij niet alleen op de prijsontwikkeling van hun product, maar hebben ook te maken met wettelijk wijzigende milieu- en dierenwelzijnseisen. Ook maatschappelijk is er discussie over wat wel en niet wenselijk wordt geacht (bijvoorbeeld verplichte weidegang of vrije uitloop).
Van oudsher is hier in het omgevingsbeleid op geanticipeerd door een restrictief beleid voor de intensieve veehouderij en volop ontwikkelingsmogelijkheden voor grondgebonden veehouderij te bieden.
Er is daarbij geen specifiek beleid meer voor het stimuleren van de biologische veehouderij. De hierbij gehanteerde definities lijken tenminste voor biologische veehouderij en mogelijk ook voor innovatieve vormen van veehouderij te knellen en geven niet altijd de gewenste ontwikkelingsmogelijkheden.
Zo is er in de pluimveehouderij behoefte aan meer ruimte voor vrije uitloopkippen. Daarmee wordt geanticipeerd op behoeften uit de samenleving, maar bij de hiervoor ontwikkelde (stal)systemen is geen sprake van biologische of zelfs grondgeboden veehouderij (ondanks de vrije uitloop).
Het is gewenst te verkennen hoe in het omgevingsbeleid ruimte kan worden geboden voor biologische veehouderij en innovatie en hoe dit kan worden vertaald naar de Verordening ruimte zonder dat ongewenste ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt.

3.2.1 Woningbouw en herstructurering; evenwichtige ontwikkeling kwaliteit en aantal woningen
Het is gewenst de tekst van het Omgevingsplan over kleinschalige woonbebouwing in het landelijk gebied in beschouwing te nemen en te verduidelijken vooral op het punt van de regionale woningmarktafspraken. Toelichting: in het Omgevingsplan worden verschillende mogelijkheden beschreven voor woningbouw in het landelijk gebied (buiten de kernen). Omdat woningbouw in het landelijk gebied een steeds groter deel uitmaakt van de totale woningbouw is het gewenst de relatie met de regionale woningmarktafspraken opnieuw te bezien.

3.2.6 Licht en duisternis; minder lichthinder
Aan het thema 'licht en duisternis' wordt richting bedrijven, als gevolg van bezuinigingen, minder actie door de RUD-Zeeland ondernomen. Het is gewenst het beleidsdoel bij de volgende planherziening te heroverwegen.

3.2.8 Afvalstoffen
Voorgesteld wordt de indicator: "Het percentage hergebruik van afval is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2012" te schrappen omdat de Provincie geen invloed heeft op daadwerkelijk hergebruik van afval door bedrijven.

3.2.9 Hoogwaterveiligheid; bescherming tegen overstromingen

Vanuit de Deltabeslissing Veiligheid wordt een aantal primaire C-keringen afgewaardeerd. Dat betekent dat de keringen langs het Veerse Meer, rond de Kreekrakpolder en de Sloedijk in de Quarlespolder met ingang van 1 januari 2017 een plaats moeten krijgen in het nieuwe stelsel van regionale waterkeringen. Voorgesteld wordt deze aanpassing van het stelsel (los van de norm) door middel van een flexibiliteitsbepaling via een vereenvoudigde procedure mogelijk te maken.

3.2.10 Medegebruik waterkeringen

De in ontwikkeling zijnde Beleidslijn Kust en de doorvertaling daarvan in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (2015-2016) leiden tot een verruiming van bouwmogelijkheden in het kustfundament, althans voor zover hier vanuit waterveiligheid geen beletsel ligt. Dit kan gevolgen hebben voor de ruimtelijke kwaliteit in de kustzone aangezien de Provincie hier geen specifiek beleid voor heeft.
In de partiële herziening zal - naar aanleiding van de wijziging van de Beleidslijn Kust – provinciaal ruimtelijk beleid omtrent permanente bebouwing in het kustfundament worden opgesteld.
In het kader van de partiële herziening van het Omgevingsplan 2012-2018 wordt bezien welke consequenties dit heeft. Zo nodig zal hierop een beleidsaanpassing plaatsvinden.

3.3.1 Oppervlaktewater

In relatie met het planvormingstraject van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) voor de periode 2016-2021 staan thema's op het programma die (mogelijk) aanleiding vormen voor herziening van de huidige beleidskaders in het Omgevingsplan op het gebied van waterkwantiteit:
Verruiming periode voor opgaven Waterbeheer 21ste eeuw (WB21). Dat wil zeggen de uitvoeringstermijn van WB21 maatregelen om te voldoen aan de vastgestelde wateroverlastnormen te verruimen (of faseren) van 2020 naar 2027 (Dit vanuit financiële overwegingen mede gezien de werkzaamheden die de KRW met zich mee brengt).

In hoofdstuk 5, paragraaf 5.1 Overzicht operationele doelen en indicatoren, thema 3.3.1 Oppervlaktewater worden de volgende wijzigingen aangebracht:
-In de kolom "operationeel doel" vervalt de zinsnede "Minder wateroverlast" en wordt vervangen door: Terugdringen regionale wateroverlast in het landelijk- en stedelijk gebied. In de kolom "Subdoelen / indicatoren" vervalt de zinsnede "In 2018 ligt het halen van de doelstellingen voor KRW-wateren voor 2027 op schema zowel voor grondwater als voor oppervlaktewater" en wordt vervangen door: Het waterschap zorgt dat uiterlijk 2020 wordt voldaan aan de Waterbeheer 21ste eeuw normering.
Uiterlijk in 2020 heeft het waterschap alle peilbesluiten geactualiseerd op basis van de gewenst grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR)-normen.
-In de kolom "operationeel doel" vervalt tevens de zinsnede "Uitvoering kaderrichtlijn water" en wordt vervangen door: Een goed en efficiënt functionerende waterketen.
-In de kolom "Subdoelen / indicatoren" vervalt de zinsnede: "Uiterlijk in 2020 heeft het waterschap alle peilbesluiten geactualiseerd op basis van de GGOR-normen" en wordt vervangen door: Alle regionale binnenwateren voldoen uiterlijk in 2027 aan de gestelde waterkwaliteitseisen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW).
In 2027 is 87,9 km. natte ecologische verbindingen en 24,5 km. brede natte (20 m. breed) ecologische verbindingen gerealiseerd. In 2018 is hiervan tenminste 20% gerealiseerd.
-In de kolom "Subdoelen / indicatoren" vervalt tevens de zinsnede: "In 2027 is 88 km natte ecologische verbindingen en 27,5 km brede natte ecologische verbindingen gerealiseerd. In 2018 is hiervan tenminste 20% gerealiseerd" en wordt vervangen door: In 2027 is 3192 ha natuur qua waterhuishouding op orde.
Toelichting: in de eerder vastgestelde tekst zijn KRW-doelen (waterkwaliteit) en WB21-doelen (wateroverlast) abusievelijk verwisseld. Ook zijn subdoelen en indicatoren met deze herziening in overeenstemming gebracht met geldend beleid.

3.3.3 Kwaliteit en medegebruik natuurgebieden; bescherming natuurgebieden en minder overtreding wet- en regelgeving

Het stellen van regels ter bescherming van het Natuurnetwerk bij provinciale verordening is een verplichting die voortvloeit uit het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De regels uit het Barro ten aanzien van de bescherming van het Natuurnetwerk zijn niet volledig overgenomen in de

Verordening ruimte (vrpz). Het is gewenst het beschermende beleid te verwoorden in vrpz en de herziening van het Omgevingsplan.
Het bufferbeleid is onjuist verwoord. In het kader van internationale en nationale wetgeving is er geen afwegingsruimte in geval van aantasting van Natura 2000-gebieden. De bufferzone van 100 meter is alleen van toepassing op het Natuurnetwerk Zeeland (voorheen EHS). Voorgesteld wordt het Omgevingsplan (en de Verordening ruimte) in bovenstaande zin aan te passen.
Tevens wordt geconstateerd dat de aanduiding EHS (Ecologische Hoofdstructuur) is vervangen door "Natuurnetwerk Zeeland". Voorstel is dit in het Omgevingsplan op te nemen.

3.3.4 Landschap en erfgoed
Bij een aantal grotere concrete projecten blijkt dat bescherming van de provinciale kernwaarden (zoals de landschappen en landschapselementen van provinciaal belang) in procedures worden afgewogen tegen andere, met name economische, aspecten. Dit is aanleiding om nader uit te werken of het Omgevingsplan en de Verordening ruimte voldoende handvatten bieden om een goede afweging te maken en hoe hard de waarborgen zijn waarmee de provinciale kwaliteiten worden beschermd. Welke prioriteiten moeten worden gesteld wanneer een (economische) ontwikkeling raakt aan de provinciale kernwaarden en hoe dient besluitvorming over dergelijke ontwikkelingen plaats te vinden?
Daarbij komt dat alleen het beschermen van provinciale kernwaarden niet bijdraagt aan de kosten voor beheer, onderhoud of zelfs de verdere ontwikkeling ervan. Dat roept de vraag op of het wenselijk is in het beleid meer aandacht te besteden aan deze aspecten van de kernwaarden en de bijdragen die bepaalde economische ontwikkelingen hieraan kunnen leveren.

3.3.5 Duurzaam gebruik van bodem en diepere ondergrond
In hoofdstuk 5, paragraaf 5.1, overzicht operationele doelen en indicatoren, bij thema 3.3.5, in de kolom "Subdoelen / indicatoren" vervalt bij het operationeel doel "Goede nazorg saneringslocaties" de zinsnede "Vanaf 2012 wordt bodeminformatie beschikbaar gesteld via www.zeeuwsbodemvenster.nl. De informatie wordt continu geactualiseerd" en vervangen door: Saneringen en de nazorg daarvan worden beoordeeld, er wordt toezicht uitgeoefend en zo nodig wordt handhavend opgetreden.
Tevens wordt bij thema 3.3.5 in de kolom "Operationeel doel" een nieuw doel ingevoegd dat luidt als volgt: Informatievoorziening duurzaam bodemgebruik. Bij dit operationeel doel wordt in de kolom "Subdoelen / indicatoren" toegevoegd: Vanaf 2012 wordt bodeminformatie beschikbaar gesteld via www.zeeuwsbodemvenster.nl. De informatie wordt continu geactualiseerd.
Voorts vervalt in de kolom "Operationeel doel" de zinsnede "Betere naleving bodemsanering". Deze zinsnede wordt vervangen door: Praktijkgerichte kennisontwikkeling duurzaam bodemgebruik.
Toelichting: in het Omgevingsplan zijn abusievelijk onjuiste subdoelen en indicatoren opgenomen bij bepaalde operationele doelen en omgekeerd. Met dit voorstel worden omissies gerepareerd.

Ten aanzien van schaliegaswinning is het gewenst met een adequate onderbouwing in de planherziening een keuze vast te leggen voor wel of geen schaliegaswinning. Dit dient tevens in de Provinciale Milieuverordening en/of de Verordening ruimte (afhankelijk van de argumentatie) te worden verankerd.

3.3.7 Luchtvaart
Gelet op de jurisprudentie is het gewenst tevens de tekst van het Omgevingsplan op enkele onderdelen te herzien. De verduidelijking betreft de mogelijkheden voor vestiging van gemotoriseerde en niet-gemotoriseerde luchtsporten. De hoofdregel in het beleid blijft daarbij gehandhaafd: een nieuwe of uitbreiding van een bestaande locatie voor het gebruik ten behoeve van lawaaisport, gemotoriseerde luchtsport of landingsplaats voor parachutisten wordt niet toegestaan tenzij verplaatsing de overlast voor de omgeving vermindert en/of lawaaisporten beter worden geconcentreerd. Dit onderwerp zal worden geagendeerd voor de eerstvolgende planherziening.

4.2 Vergunningverlening, toezicht, handhaving en monitoring
Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving vragen om aanpassing van de beleidstekst in hoofdstuk van 4 van het Omgevingsplan.
Het Omgevingsplan is niet toegesneden op de nieuwe rol- en taakverdeling tussen Provincie en RUD. Ook is het gewenst het beleid ten aanzien van 'level playing field', actualisatieplicht milieuvergunningen en kwaliteitsnormen RUD opnieuw te bezien.

4.4 Gebiedsontwikkeling
Stedelijke gebiedsontwikkeling Middelburg / Vlissingen
De locatie Mortiere kan uit het Omgevingsplan (tekst op pag. 92 en aanduiding "Zoeklocatie ziekenhuis" op kaart 1) worden geschrapt. Deze locatie is niet meer in beeld voor de vestiging van een ziekenhuisvoorziening op Walcheren.

Zuidwestelijke Delta
Het op Prinsjesdag 2014 gepubliceerde Deltaprogramma 2015 heeft een grote invloed op de (toekomstige) rol en koers van de provincie Zeeland in het dossier Zuidwestelijke Delta. Voorgesteld wordt om de bestaande passage rondom de Zuidwestelijke Delta in paragraaf 4.4.1 "Gebiedsprogramma en –projecten" te laten vervallen en de navolgende passage daarvoor in de plaats op te nemen:

"In september 2014 is het Deltaprogramma 2015 afgerond. Dit Deltaprogramma bevat de voor Zeeland van groot belang zijnde deltabeslissingen Veiligheid, Zoetwater, Zand, Ruimtelijke Adaptatie en de regionale voorkeursstrategieën voor de Kust en Zuidwestelijke Delta. De afronding van dit Deltaprogramma is de start van een volgende fase, waarbij de ruimtelijke regisserende rol van de provincies groter is dan ooit tevoren.
Samen met Zuid-Holland en Noord-Brabant wordt de Rijksstructuurvisie Grevelingen-Volkerak-Zoommeer (GVZM) uitgewerkt, met herintroductie van beperkt getij en verzilting van het Volkerak-Zoommeer als hoofdpunten. Waterberging op de Grevelingen is niet meer in beeld. Komende jaren werkt Zeeland samen met andere betrokken (publieke) partijen en de markt aan een uitvoeringsprogramma en de financiering. In bestuursovereenkomst GVZM is de bepaling opgenomen dat partijen hun bijdrage eind 2018 in het Gebiedsfonds hebben gestort. Provinciale Staten hebben 13 februari 2015 besloten dat onze bijdrage tot 2018 (€ 2,5 mln.) wordt gedekt met middelen die beschikbaar zijn voor het Omgevingsplan Zeeland.
In het Oosterscheldebekken wordt toegewerkt naar een nieuwe overkoepelende organisatie. Dit nieuwe "Oosterschelde-Overleg" zal vanuit de kaders van het Deltaprogramma 2015 èn de beschikbare sectorale wensen/kansenkaarten de regionale ambities voor de Oosterschelde uitwerken in een integrale voorkeursstrategie. Deze eventuele ruimtelijke consequenties hiervan zullen worden meegenomen in het nieuwe Omgevingsplan / de Omgevingsvisie 2018-2024.
Voor de Westerschelde(monding) wordt ingezet op het verder uitwerken van de regionale ambities op basis van de voorkeursstrategieën uit het Deltaprogramma 2015. Dit proces kan uitmonden in een richtinggevende provinciale visie als input voor MIRT-onderzoeken, de Kustgenese 2.0 van het Rijk en de Agenda van de Toekomst van de Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie".

(nieuw) Programmatische aanpak stikstof (PAS)
De PAS heeft betrekking op stikstofgevoelige Natura-2000-gebieden. In die gebieden hebben beschermde habitattypes last van de huidige en vroegere neerslag van stikstof. De PAS heeft als doel aan de ene kant de achteruitgang van de biodiversiteit in die gebieden, voor zo ver die het gevolg is van stikstofdepositie, tot staan te brengen en om te zetten in herstel (herstelmaatregelen). Aan de andere kant wordt er weer ruimte gemaakt voor nieuwe economische activiteiten met stikstofuitstoot in de buurt van die gebieden. Een wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 zal de bevoegdheid scheppen om gebruik te maken van de mogelijkheden die de PAS kan bieden. Van Provincies wordt gevraagd beleid te formuleren voor economische activiteiten met stikstofemissies gerelateerd aan beschikbare ontwikkelingsruimte voor stikstofemissies. Het is gewenst in de komende planherziening aandacht te besteden aan deze problematiek.

Agendapunten voor volgend Omgevingsplan (integrale herziening):

3.1.1 Haventerreinen en industrie
Bezien of behouden ruimtelijke reservering westelijke kanaaloever Terneuzen nog nodig en/of wenselijk is op basis van strategische visie Zeeland Seaports.
Toelichting: de westelijke kanaaloever is als reserveringslocatie voor bedrijvigheid (uitbreiding) aangeduid. Vanuit het principe van de 'duurzaamheidsladder' wordt eerst beoordeeld of in de behoefte aan ruimte voor bedrijvigheid kan worden voorzien binnen bestaande havens en bedrijventerreinen.

3.2.9 Hoogwaterveiligheid; bescherming tegen overstromingen

De in 2014 gepubliceerde Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie vraagt betrokken partijen, waaronder ook de provincies, om uiterlijk in 2020 in het beleid verankerd te hebben op welke wijze Nederland in 2050 waterrobuust ingericht kan zijn. Dit houdt in dat bij alle (her)ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden met mogelijke nadelige effecten als gevolg van overstromingen, extreme neerslag, hitte en droogte. De komende jaren gaat vanuit diverse disciplines gewerkt worden aan "indicatieve zoneringskaarten" en zal onderzocht worden op welke wijze deze eventueel een juridische doorwerking kunnen krijgen in het Omgevingsplan 2018-2024 en bijbehorende verordeningen.

Het langlopende project Normering Regionale Waterkeringen zal moeten leiden tot één stelsel van regionale waterkeringen (inclusief normering) in het Omgevingsplan / de Omgevingsvisie 2018-2024 en een aanpassing van de verordeningen waarmee tevens de huidige verschillen tussen de kaart uit de Waterverordening en de Verordening ruimte tot het verleden behoren.

3.2.10 Medegebruik waterkeringen

In het huidige Omgevingsplan is geen expliciet ruimtelijk beleid opgenomen ten aanzien van (tijdelijke) bebouwingsmogelijkheden in het kustfundament. In aanvulling daarop zal de provincie het initiatief nemen tot een nadere uitwerking van de Provinciale Kustvisie; centraal daarin staat de vraag of er ook provinciaal ruimtelijk beleid opgesteld zal moeten worden voor tijdelijke buitendijkse bebouwing zoals slaapstrandhuisjes. Verder zal in dat kader ook onderzocht worden welke ontwikkelingsmogelijkheden wenselijk zijn in de direct aan het kustfundament grenzende bredere kustzone. De resultaten van dit onderzoek zullen worden meegenomen in het nieuwe Omgevingsplan / de Omgevingsvisie 2018-2024.

3.3.3 Kwaliteit en medegebruik natuurgebieden; goed beheer natuurgebieden

Met name de eerst aangelegde nieuwe natuur heeft zich inmiddels een flink aantal jaren kunnen ontwikkelen. Voor deze gebieden is het relevant om te bezien of indertijd beoogde natuurdoelen zijn gehaald. Wellicht heeft de natuur het gebied anders doen ontwikkelen dan beoogd, aannames over waterbeheer kunnen in de praktijk anders uitpakken, de visie op recreatief medegebruik kan zijn veranderd, etc. In 2015 wordt een begin gemaakt met een project “nazorg” voor de wat oudere natuurontwikkelingsgebieden. Dit gebeurt via de ambtelijke werkgroep Verwerving en Inrichting Natuurgebieden (VINA) waarin alle drie de terrein beherende organisaties en de Provincie zijn vertegenwoordigd. In 2015 wordt alleen beoordeeld of nazorg nodig is en waaruit deze bestaat. Beoordeeld zal worden of een beleidswijziging / wijziging in doelen gewenst of noodzakelijk is. Eventuele uitvoering vindt plaats in de jaren daarna.

3.3.3 Kwaliteit en medegebruik natuurgebieden; bescherming natuurgebieden en minder overtreding wet- en regelgeving.

Nieuw stelsel Agrarisch Natuurbeheer.
In 2013 concludeerde de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur dat het Agrarisch Natuurbeheer (ANB) niet effectief en te duur is. In antwoord daarop zijn in het Natuurpact ambities geformuleerd. Er moet één stelsel van ANB komen dat op 1 januari 2016 in werking treedt. Doel van dit stelsel is een *effectiever*, *efficiënter* en *meer integraal* Agrarisch Natuurbeheer. *Effectiever* door een kerngebiedenbenadering (alleen subsidiëring van ANB waar dat het meeste natuurrendement oplevert). Efficiënter door te werken met één Zeeuws Collectief voor ANB in plaats van contracten met individuele agrariërs. Meer integraal door het koppelen van verschillende beleidsdoelen (onder meer waterbeheer, vergroeningseisen vanuit het Europese landbouwbeleid (GLB), soortenbeleid, regulier natuurbeheer). Het kader van het nieuwe stelsel ANB wordt vastgelegd in het Natuurbeheerplan.

(nieuw) De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

De PAS, met vergunningplicht, ontwikkelruimte en PAS-herstelmaatregelen is een belangrijk en veelbesproken onderwerp geworden. Het verdient aanbeveling bij de voorbereiding van het nieuwe Omgevingsplan mogelijke beleidsmatige consequenties opnieuw in beschouwing te nemen.

4.1.1 Inzet provinciale verordeningen

Integreren van verordeningen voor de fysieke leefomgeving in een Omgevingsverordening Zeeland.

COLOFON

Uitgave
Provincie Zeeland
Juni 2015

Fotografie
Anita Eijlers
Beeldbank 'Laat Zeeland Zien'
Zeeland Seaports
Omslagfoto: 'Het woeste water bij Zierikzee'

Vormgeving en print
Provincie Zeeland

2015

Provincie Zeeland